

25 års väntan är över:
Spik-Anton är tillbaka

**Så slipper du
ha ont i ryggen**

BYGGNADS arbetaren

Vvs-rysaren:
Hummer i holken

Ullareds Ola-Conny
guidar på bygget

**STREJK AVBLÅST
– SÅ BLEV NYA
MASKINLÖNEN**

**7 tips för en
billigare resa**

JM tar efter
bilindustrin:
Men snickare är
rädda att arbets-
glädjen ska
försvinna.

DET VÅRAS FÖR BYGGGARMÉN

Nu ska allt göras lika – från golv till tak

ÅRETS
TIDSKRIFT
TIDSKRIFTSPRIS
2010

GUARANTEED TOUGH.®

190

Ganska vanlig puls vid första anblicken.

100

Antal gånger i % som den får betong att kännas som smör.

350

Timmar i genomsnitt varje år som den tvingas stå mot aggressivt damm och smuts.

1

Liv den lever som ett enda kraft- och uthållighetsprov.

-32°C

Lägsta utomhustemperatur den kommer att utsättas för.

288 000

Antal kg betong som den kommer förvandla till prydliga hål.

2 300

Antal gånger den lastas av och på vid en byggsplats.

97

Gånger den kommer att lånas och hanteras av en riktig slarver till kollega.

ANTAL GÅNGER DEN SVIKER DIG: 0

Verktygen från DEWALT är framtagna för yrkesmän som arbetar under tuffa och skiftande omständigheter. Speciellt för dig som vill jobba effektivt även om du ena stunden jobbar med större maskiner på stora ytor, den andra med mindre verktyg i små utrymmen. Tuffa miljöer kräver tuffa verktyg. Eller tuffa, smarta och ändamålsenliga, närmare bestämt. Allt det är inbyggt i ett verktyg från DEWALT. Det tjänar du på 10 gånger av 10. Garanterat.

Du hittar fler professionella verktyg på www.DEWALT.se

DEWALT®

GUARANTEED TOUGH.®

BYGGARMÉN

16-22 Efter senaste krisen fick JM nog. Nu måste företaget bli mindre konjunkturkänsligt. Lösningen heter "strukturerad produktion". På svenska betyder det att alla JM:s arbetare i princip ska göra likadant i alla arbetsmoment över hela landet. Målet är en väl-drillad byggarmé. De anställda är klivna till utvecklingen.

10-11 BYGGNYTT
Nytt avtal för maskinförare

Strejken avblåstes i sista stund.

28-29 LISTA
Istid i duschen och holk-humrar

Vi har kartlagt rörmokarens värsta mardröm.

36-41 GRANSKNING
Brister på nya byggprogrammet

Vvs-elev fick dammsuga företagsbilar.

24-27 ARBETSPLATSEN
Full byggrusch i Ullared

Tv-kändisen Ola-Conny guidar på evighetsbygget.

30-34 REPORTAGE
"Med en större region kan vi ge våra medlemmar en bättre service och bättre spets."

Lars Hildingsson, nybliven lokalordförande i region Småland-Blekinge.

44-45 SÅ FUNKAR DET
Slipp ditt ryggont med enkla tips

4 BODSNACK "Varför gör inte Byggnads något?"

8 7 FRÅGOR Spikanton är tillbaka.

9 BILDEN Ställningsskolan – en höjdare.

46 GREJER & GREPP Vvs-special från Malmö.

48 EFTER JOBBET Res billigare med våra tips.

49 SERIE Spik-Anton.

50 BILDKRYSS Alltid i Byggnadsarbetaren.

52 INBLICK Information från Byggnads.

16-22

ANDRÉ DE LOISTED

JM ska inte kлона sina medarbetare, men få dem att göra alla arbetsmoment på samma sätt.

30-34

LINA ALRIKSSON

Lars Hildingsson, ny ordförande i regionen Småland-Blekinge.

24-27

JONAS ARNESON

Johan Samuelsson och Ola-Conny spanar in nya Ullared.

REDAKTIONEN:

MISSA INTE!

Spik-Anton gör comeback!
 Se sidan 50.

KATARINA CONNHEIM
 reporter, arbetsmarknad
 08-728 49 87 ● 070-627 60 84
 k.c@byggnadsarbetaren.se

KENNETH PETTERSON
 chefredaktör, ansv. utgivare
 08-728 49 70 ● 070-607 56 97
 k.p@byggnadsarbetaren.se

JOHAN SJÖHOLM
 redaktionssekreterare
 08-728 49 79 ● 070-651 62 59
 j.s@byggnadsarbetaren.se

PETER ÖNNESTAM
 layoutansvarig
 08-728 49 77 ● 070-280 25 35
 p.o@byggnadsarbetaren.se

CENNETH NIKLASSON
 reporter
 08-728 49 76 ● 070-607 56 92
 c.n@byggnadsarbetaren.se

PETER LEANDER
 reporter (vik)
 08-728 48 53 ● 070-245 04 30
 p.l@byggnadsarbetaren.se

NINA CHRISTENSEN
 reporter, webbansvarig
 08-728 49 69 ● 070-246 87 06
 n.c@byggnadsarbetaren.se

MARGITE FRANSSON
 reporter, arbetsmiljö
 08-728 49 74 ● 070-607 56 89
 m.f@byggnadsarbetaren.se

JENNY BERGGREN
 reporter, arbetsrätt
 08-728 49 72 ● 070-664 49 00
 j.b@byggnadsarbetaren.se

FRÅGAN

JM gör som bilindustrin och standardiserar produktionen. Vad tycker du om det?

Christoffer Ajax Holmbom, 22 år, betongarbetare, Piteå

”Det finns en risk att man bara tänker och gör på ett sätt. Att så här har vi alltid gjort. Man riskerar att sluta förnya sig.”

Anders Bellenby, 49 år, snickare, Vislanda

”Det beror på vilka arbetsmetoder de bestämmer sig för. Om företaget börjar tänka åt sina anställda kommer inte byggnadsarbetarna med några idéer.”

Se reportaget på sidorna 16–22.

Arvid Bäcklin, 24 år, svetsare, Ludvika

”Jag tror att det är en dålig idé därför att man måste ta hänsyn till vilket klimat som råder i olika delar av Sverige. Bara en sådan sak vilket material man använder påverkas av klimatet.”

Blundar för dubbla avtal

■ Jag arbetar på ett stort bygge i Uppland, där vi har ett stort svenskt byggföretag som har anlitat ett lettiskt företag som underentreprenör.

Denna underentreprenör har ett kollektivavtal med Byggnads. Man har lärt känna dessa lettiska killar och man pratar med dem på knagglig engelska, och de grabbarna är inte glada. Först så arbetar de cirka 55 timmar i veckan, men de får bara betalt för cirka 40 timmar, det beror på hur duktiga deras chef tycker att de har varit.

Sedan har de två löneavtal, ett som de visar Byggnads, sedan ett under bordet där de tjänar ungefär hälften mot vad avtalet kräver, och enligt kollektivavtalet ska de tjäna cirka 165 kronor i timmen. Dessa letter har fått veta av sina chefer att de inte har några försäkringar, så de får inte ramla och göra sig illa på jobbet. Men det har hänt några olyckor, och då har man satt killen på båten eller flyget hem för att läkarundersökas i sitt hemland. När detta har hänt så tappar de ju inkomst. Så vissa biter ihop och kör ändå.

Byggnads svarar:

■ Byggnads viktigaste frågor är att organisera byggnadsarbetare, teckna kollektivavtal och se till att avtalen efterlevs. Dessa frågor har högsta prioritet! Inget annat är viktigare. Får Byggnads Uppland signaler om att ett företag skulle bryta mot avtalet på det sätt som beskrivs i insändaren så skulle vi agera kraftfullt, alldeles oavsett vilken nationalitet de anställda har.

Ingen av letterna vågar säga emot sin arbetsgivare heller, för då får de sparken på stående fot. De får förklarat för sig att det står gubbar i kö för att få arbeta i Sverige och för mindre betalt än vad de har i dag.

Jag och några andra svenska byggnadsarbetare på detta bygge har varit i kontakt med Byggnads både i Uppland och Stockholm om deras arbetsförhållanden. Men inget händer. Till och med letterna är förvånade att ingen från Byggnads varit ute och pratat med dem.

Jag stötte på en facklig representant då bygget drog i gång. Och han sa till oss att de ska ha extra koll på detta bygge för att se att allt går rätt till. Jag har inte sett röken av denna kille eller någon annan från Byggnads.

Och när man pratar med svenska byggarbetare om detta blir de arga som f-n. De tappar förtroendet för Byggnads.

Varför gör inte Byggnads något? Är det för att ett av Sveriges största byggföretag står bakom detta projekt?

HEMPA LAINEN

Jag kan bara beklaga att skribenten fått bilden av att Byggnads inte tagit tag i frågan om letterna. Efter att ha lyssnat runt bland avdelningens ombudsmän så känner ingen av dem till ärendet. Jag kan lova att om vi får information om vilken arbetsplats det gäller så kommer vi att göra allt för att se till att våra utländska kollegor får den hjälp de behöver.

BENGT WESTMAN
Ordförande Byggnads Uppland

SAXAT FRÅN WEBBEN

”Det är synd att väderstämplingen togs bort. Vid större projekt borde det alltid vara väderskydd. Men det anses ju alltför ofta vara för dyrt. Men jag tror inte att det kostar så mycket om man tänker på alla timmar som går åt till att skotta snö, samt dra pressar fram och tillbaka hela tiden.”

LARS,
MURARE

”Miljonprogrammet visade, med dess fördelar och brister, vad som är möjligt när staten beordrats att se till folkets behov! Sverige var inte rikare då detta genomfördes, vad som ändrats sedan dess är huvudmålet. Profit kontra människors behov.”

PAUL

Medlemmarna inte röda längre

■ Har LO-facken tappat sin respekt för sina medlemmar?

Det tycks vara så, Byggnads springer de rödgrönas ärenden i stället för att lyssna på vad deras medlemmar vill. Och sedan undrar man varför Byggnads tappar medlemmar?

Svaret är enkelt, medlemmarna är i allt högre grad inte röda längre. Rotavdragen har gett många jobb, främst för mindre byggfirmor, med allt mellan en och tio personer anställda.

De som jobbar på dessa firmor var röda ända tills att de insåg att Alliansen lyckats med det här bättre än Socialdemokraterna och Byggnads framstod som ett gäng klantarslen.

Byggnads har fortfarande inte fattat, eller så vägrar man inse att världen ändras. Varför ska jag sponsra en politisk klubb som jag inte stödjer?

JON, EJ RÖD

Nu är det dags att slå ett slag för plåtslagarna

■ Vi betalar våra medlemsavgifter och har det sämsta avtalet utav alla medlemmar. Vi jobbar under odrägliga förhållanden ibland. Toa finns ej. Rastplats finns ej. Omklädningsrum finns ej. Ställningar är vi glada att se men det är inte alltid det finns. Nu är det dags att göra något för oss också.

EN BESVIKEN PLÅTSLAGARE

LEDARE

Vart tar yrkesstoltheten vägen?

TILL HÖSTEN ÄR DET PREMIÄR för en lärlingsutbildning som innehåller mer praktik och mindre teori. Den byggutbildningen ska heller inte ge behörighet till högskolan. Det välkomnas säkert av åtskilliga skoltrötta 16-åringar som vill ha ett fritt och självständigt jobb där fram för allt de praktiska kunskaperna räknas, och som inte har några planer på högskola i en avlägsen framtid.

Men som pedagogikprofessorn Tomas Englund säger i reportaget på sidorna 36–41: Det låser fast människor i sina sociala positioner. Det blir svårare att gå vidare och göra en annan karriär den dag man tröttnat på att skruva gips.

Samtidigt fortsätter jakten på rationaliseringar och ökad produktivitet. En av de byggare som gått längst är landets fjärde största byggbolag JM. Det nya kallas "strukturerad produktion", och är en variant av fabriksbyggande ute på arbetsplatsen.

Alla ska använda samma gips-skruv, alla ska montera innerdörrar på samma sätt, alla ska armera på samma sätt. Instruktionerna är på detaljnivå där exakt skruvsort och modell på skruvdragare anges. Instruktionerna ska följas till varje bokstav. Några genvägar för att öka ackordsförtjänsten tillåts inte.

FÖREBILDEN ÄR BILINDUSTRIN. JM, som nästan bara bygger bostäder, använder samma plattform – på samma sätt som Volvo och Ford har gjort – men slutprodukterna blir mycket olika.

När byggnadsarbetare berättar om fördelarna med sitt jobb så lyfter de ofta fram att det är fritt och självständigt. Yrkesstoltheten av att skapa något, få utnyttja sin kreativitet och förmåga att lösa problem. Men bland JM-anställda är meningarna delade: "De trampar på vår yrkesstolthet", säger byggnadsarbetare som ni möter i reportaget på sidorna 16–22.

NÄR BYGGARBETET standardiserats och ger allt mindre utrymme för egna initiativ, samtidigt som utbildningen begränsas, undrar man:
Hur mycket robot måste den perfekta byggnadsarbetaren bli?

Kenneth Petterson, chefredaktör

RIKTIGT SKÖNA SKOR BEHÅLLER MAN PÅ

ZENIT
COLLECTION

Det är något speciellt med ZENIT®. Men det räcker inte bara med att vi säger det, du måste uppleva det! ZENIT® är nämligen den skönaste skyddssko du någonsin har provat. ZENIT® har ett unikt komfortsystem med dubbla stötdämpningszoner i Poron® XRD™ som anpassar sig till om du står eller går. Och greppet sedan. Det är helt fantastiskt. När du väl har fått smak på ZENIT® så vill du aldrig ta av dem.

JALAS 3008 ZENIT

JALAS 3018 ZENIT

Besök vår kampanjsajt:
www.jalas.se

jalas
by ejendals

2 TUM

Superettan är i gång. Hjärtat säger att i år vinner Falkenberg FF, med Per "Texas" Johansson som härförare.

Superettan är i gång. Hjärnan säger att ångesten för att Falkenberg ska åka ur kommer att gnaga i mig ända till i höst.

Freden kommer som en tårta i ansiktet

JAG HAR FUNDERAT PÅ DET HÄR MED konflikter den senaste tiden.

För ett tag sedan publicerade vi en nyhet om två byggnadsarbetare i Skåne som rök ihop om något uppe på en ställning. Den ene lackade ur så till den milda grad att han klippte till sin jobbarkompis över nacken. Det hela slutade med misstanke om misshandel.

Så får man inte göra. Det är ett helt förkastligt sätt att lösa konflikter på. Vi är "alla överens om detta".

Likväl, du som aldrig velat göra något liknande mot någon i din omgivning, var så god att kasta första stenen.

Våldsamma konflikter är nästan alltid mäns konflikter. Det finns folk som hävdar att det är ett naturligt beteende. Något slags arv från stenåldern. Skitsnack, säger jag. Män programmerar varandra till att lösa konflikter med nävarna. Vi tänker inte ens på det.

Min äldsta grabb är 4 år. Kolla in hans leksakslåda: Riddardräkter, svärd, pilbågar och piratkrokar. Varför har jag tillåtit det här? Ska jag nu börja förklara för honom att "det är fel med våld?" Extra roligt i så fall om jag gör det iförd min älskade Muhammad Ali-tröja som jag bär så ofta jag kan.

Män måste lära sig att hantera konflikter. När det gäller framtida generationer kan man ju tänka sig en

» **Våldsamma konflikter är nästan alltid mäns konflikter.**

helt annan uppfostran, vilket på sikt gör världen fredligare. Men för oss som redan är felprogrammerade har jag kommit fram till en slags tillfällig lösning, under en övergångsperiod: Den fina gamla tårtningen. Minns ni snubbarna som tårtade kungen och Bosse Ringholm. De var föregångare. Det är ju tårtning vi ska hålla på med.

TÄNK ER EN STRULANDE ackordsförhandling. En tårta i fejan på motparten och lösningen är plötsligt nära. Eller tänk er Sarkozy, Frankrikes president, mot Khadafi, i en ring uppställd mitt i krigstribunalen i Haag. En kortväxt terrier mot en jätte klädd i sammetsgardin. Båda utrustade med ett dussin läckra Schwarzwald. En fajt som jag skulle vilja kolla. Större än "The Rumble in the Jungle" och "The Thrilla in Manila"* tillsammans.

*Benämningen på två titelmatcher som Muhammad Ali gick mot George Foreman och Joe Frazier.

JOHAN SJÖHOLM – redaktionssekreterare

YOUTUBE-KLIPPET

Vvs-humor med Sven Melander

För några nummer sedan listade vi de mest kända byggnadsarbetarna. Vi glömde rörläggaren "Steve med Lloydén" (Sven Melander).

För fler sköna vvs-historier, kolla in sidorna 28–29.

FÖR ATT SE KLIPPET:

Klicka på länken på www.byggnadsarbetaren.se

TIPSA OM KLIPP! p.o@byggnadsarbetaren.se

Vinnarna!

i Byggnadsarbetarens tävlingar:

NUMMER 4:

Här gällde det att hitta spikpistolens på sidan 27. Det hade bland andra **Rune Hallpers** i Mockfjärd klarat. Du vinner en Paslode IM90 Spikpistol. Vinner gör också: Dyckertverktyg: **Ingvar Carlsson**, Timmernaben, **Tobias Lindberg**, Åsbro Kepsar: **Tord Duvenäs**, Kalix, **Stefan Höglin**, Storfors, **Holger Danielsson**, Eksjö, **Rolf Petersson**, Horred, **Rolf Carlsson**, Töreboda.

NUMMER 5:

Här gällde det att hitta kepsen som vi gömt på sidan 3. Lyckats med det hade bland många andra: **Stefan Lindström**, Hammerdal, **Henry Björkevid** Kiruna, **Jan Falck**, Markaryd och **Tomas Jaensson**, Färjestaden. Ni vinner var sitt prispaket med kokbok, keps och tröja.

Stort grattis!

NY TÄVLING PÅ S. 42

CITROËN BERLINGO. DIN NYA, SNYGGGA KOLLEGA.

Den kompetenta transportbilen Citroën Berlingo blir bara snyggare. Och populärare. Genom att vi nu erbjuder ett Comfortpaket för endast 1.900:- hoppas vi att ännu fler upptäcker fördelarna med denna mångsidiga bil. Men det är inte bara Citroën Berlingo som vinner nya vänner – vår transportbilförsäljning ökade med hela 53% förra året. Vilken Citroën vill du ha?

CITROËN
TRANSPORTBILAR
+53%

CITROËN BERLINGO

HDi diesel 75 hk fr **119.900:-** exkl. moms

COMFORT
PAKET
1.900:-

COMFORTPAKET TILL CITROËN BERLINGO 1.900:-

Luftkonditionering/AC • CD/Radio med reglage vid ratten, MP3-kompatibel • Färddator
NYHET! Nu har Citroën Berlingo ESP och ASR samt passagerar-airbag som standard.
Totalt värde 12.900:-

CITROËN JUMPER

HDi diesel 100 hk fr **179.900:-**
exkl. moms

COMFORTPAKET
1.900:-
(värde 14.900:-)

CITROËN JUMPY

HDi diesel 120 hk fr **189.900:-**
exkl. moms

COMFORTPAKET
1.900:-
(värde 12.900:-)

CITROËN NEMO

HDi diesel 70 hk fr **99.700:-**
exkl. moms

COMFORTPAKET
1.900:-
(värde 9.900:-)

SE FLER ERBJUDANDEN PÅ CITROEN.SE

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

CITROËN

DEM: **SPIK-ANTON**

AKTUELL: EFTER 25 ÅRS UPPEHÅLL ÄR HAN NU, PÅ

ÅLDER: 62

MÅNGA LÄSARES BEGÄRAN, TILLBAKA

YRKE: SNICKARE, SERIEFIGUR

I BYGGNADSRARBETAREN. SE SID. 50

Spik-Anton är tillbaka!

På allmän begäran, nu återpublicerar vi godbitar av Spik-Anton, den klassiska serien som gick i Byggnadsarbetaren mellan 1949 och 1986.

1. Välkommen tillbaka Spik-Anton. Hur känns det att vara med på tidningssidorna igen?

– Superbt. Jag har saknat blaskan under de här åren, så när redaktionen frågade om jag ville göra comeback var svaret givet.

2. Vad tycker du om Byggnadsarbetaren nuför tiden?

– Mycket är ju annorlunda mot min tid. Det är mer färger och fler bilder. Men fortfarande handlar tidningen om bygget. Om gubbar och gummor i blåställ som sliter för brödfödan.

3. Vad kan du tillföra?

– Ett och annat garv. Det är därför jag är här.

4. Förr i tiden fick du ju kritik för att du betedde dig illa mot kvinnor och för att du struntade i hjälmen på bygget. Hur blir det den här gången?

– När det gäller uppträdandet mot kvinnorna, har jag lärt läxan. Sexismen är lagd på hyllan och där får den ligga. Men kepsen kanske jag tar på mig ibland. Jag tror nog bättre om byggnadsarbetarna, än att de skulle ta efter en gammal seriegubbe som jag, och bära keps på jobbet. Byggjobbare är intelligenta varelser.

5. Hur länge var du med i Byggnadsarbetaren förra gången det begav sig?

– Min upphovsman Nils-Berthil Andersson (ASON) ritade exakt 1 000 avsnitt, mellan 1949 och 1986.

6. Hur länge blir du kvar den här gången?

– Vi får väl se hur länge chefredaktör Pettersson vill ha mig kvar. Men året ut hoppas jag på i alla fall.

7. Din kompis Bodtomten har ju också slutat på tidningen? Har ni någon kontakt?

– Nja. Bodtomten är på semester och har sagt att han vill vara det ett tag till. Man ska aldrig säga aldrig, men just nu njuter han av ledigheten.

JOHANSJÖHOLM

SKICKA
BILDEN!

Har du en bra byggbild? Avslöjande, humoristisk eller kanske bara vacker. Skicka den ihop med en kort beskrivning till: p.o@byggnadsarbetaren.se

Bilden

FREDRIK BERGSTRÖM

Ställningsbyggarskolan

■ Denna gång kommer läsarbilden från **FREDRIK BERGSTRÖM**, som ger oss en glimt från byggskolan. Denna dag är det ställningsbyggande på schemat. Skicka in din bild till

oss så kan den publiceras här och/eller på vår webbplats. Mejla p.o@byggnadsarbetaren.se eller ladda upp den direkt på nätet: www.byggnadsarbetaren.se/lasarbilden.

ROOF7

TÄTAR:
TAK, GRUNDER,
HÄNGRÄNNOR
- i alla typer av väder

Du hittar **7**-produkterna i Bygg-, Järn- och Färgfackhandeln. Se återförsäljarlista på www.novatech.nu

RELEKTA
Tlf 031-135490

NOVATECH

30% bättre än vanlig trallskruv

GRABBER®

Skruven vi även rekommenderar Nasa, om de ska bygga en altan på månen ...

Grym trallskruv
www.grabber.se

T-REX
BLACKC4
FINNS ÄVEN I ROSTFRI A2

Maskinförarstrejk

JACK: "DET ÄR BRA ATT FACKET TOG VÅR STRID. IBLAND ÄR DET SOM ATT DE

Vid lunch den 11 april var risken för strejk nästa dag på 38 maskinentreprenadföretag fortfarande överhängande. Men i sista stund avblåstes hotet.

Byggnads fick igenom sitt krav på att maskinförarnas timlöner, enligt entreprenadmaskinavtalet, ska anpassas efter ackordsnivåerna i vissa fall.

Ändringarna gäller maskinförare med timlön som jobbar tillsammans med ett ackordslag, samt är anställda av en underentreprenör vars uppdrag omfattar minst 900 timmar.

De kommer inte få samma lön som ackordslaget. Däremot ska lönen ligga minst på den regionala utbetalningsnivån, alltså på 88 procent av föregående års ackordsgenomsnitt. Om jobbet görs på löpande räkning och det inte är klart från början att det omfattar över 900 timmar ska lönen justeras upp i efterhand, men endast från den 601:a timmen.

Tornkranföraren Jack El Masri i Stockholm var uttagen till strejk.

– Det är bra att facket tog vår strid. Ibland är det som att de inte vet hur viktiga vi är, säger han.

EN BRA BÖRJAN alltså, men på sikt är han inte helt nöjd. Egentligen tycker han att maskinförarna borde få ingå i ackordslaget. Han konstaterar att hela bygget stannar av om en tornkranförare inte gör det han ska, att ingen kan bära en vägg på 18 ton. Ändå tjänar han just nu 40 kronor mindre i timmen än de i det ackordslag som han jobbar med.

– Jag tycker det är lite konstigt att storföretag som kan betala 190 till 200 kronor till de egna anställda inte skulle ha råd att göra det med en gubbe till, säger han.

Fullt ut slår det nya avtalet igenom från årsskiftet 2011/2012. Från 1 juni införs en övergångsregel. De berörda maskinförarna ska då få halva skillnaden mellan sin timlön och utbetalningsnivån.

EFTERSOM JACK El Masri är tornkranförare kommer han beröras av ändringen, hans yrkesgrupp är ofta på plats en längre tid. Sett till hela maskinförarbranschen är dock en mindre andel berörda, då uppdraget måste omfatta minst 900 timmar. Torbjörn Johansson, avtalssekreterare på Byggnads, tror ändå på en spridd effekt.

– Antalet maskinförare som direkt påverkas av avtalet är inte så många. Men vi tror att det på sikt kommer att höja lönen för alla maskinförare eftersom det blir svårt för arbetsgivaren att hela tiden hålla koll på vilka maskinförare som arbetat hur länge på vilket bygge. För att undvika avtalsbrott är det enklare att höja lönen för alla anställda.

Maskinentreprenörernas vd Hampe Mobärg är fortfarande kritisk, han säger att det skapar en väldig otydlighet för entreprenörer som hamnar över 900 timmar.

– Plötsligt blir kostnaderna betydligt högre, och då kan man inte gå till NCC eller Peab och säga att nu vill vi ha mer betalt därför att våra anställda måste ha mer betalt.

JENNY BERGGREN
PETER LEANDER

Sista blocket till Hallandsåsen klart

■ Ännu ett delprojekt i Hallandsåsen har nu gått i mål. Det handlar om de 40 000 betongelement som tillverkats i fabriken i Åstorp. Det började 2005. Då genomfördes gjutningen av det första betongblocket. Sedan dess har Skanska-Vinci tillverkat 40 000 identiska exemplar. Varje del väger tolv ton.

Allt mer övertid i byggbranschen

■ En vanlig arbetsvecka förra året jobbade 13,7 procent av bygg- och anläggningsarbetarna över. Det visar en sammanställning av SCB-statistik som tidningen Du&jobbet gjort.

Maskinförare och byggnads- och anläggningsarbetare ökade sitt övertidsarbete mer än snittet förra året. Detsamma gäller gjutare, svetsare och plåtslagare.

avblåst

INTE VET HUR VIKTIGA VI ÄR.”

SÅ BLIR NYA ENTREPRENAD- MASKINAVTALET

- Viktigaste ändringen är att de som jobbar på ackordsbyggen ska få sin lön anpassad efter utbetalningsnivån, så som beskrivs i artikeln. För Byggnads var ändringen extra viktig för att man har den i Byggavtalet, man ville uppnå konkurrensneutralitet mellan avtalen.
- Arbetstidsförkortningen ökar från 32 till 34 timmar från första april.
- Lönen höjs med 2,65 kronor i timmen från första april, enligt en löneöverenskommelse som gjordes redan i höstas.

LÖNENIVÅER

- 142 kronor är genomsnittslönen på entreprenadmaskinavtalet.
- 146–168 kronor ligger utbetalningsnivåerna runt om i landet på just nu.

KÄLLA: BYGGNADS

SCANPIX

Konkurserna ökar trots bättre tider

■ Konkurserna inom byggindustrin har ökat med 18 procent i år. Samtidigt minskar det totala antalet svenska företagskonkurser med två procent sett till hela det första kvartalet i år. Jämförelsen görs mot samma period förra året.

Konkursökningen för bygg är till stor del ett Stockholmsfenomen, vilket kan tyda på viss överetablering.

GÅR BARA ATT GÖRA MED ARDEX!

Klinker på nygjuten
betong efter 4 timmar!

fler
exempel
ardex.se/unik

PÅ SÄKRA GRUNDER

08-556 315 50

90 företag fastnade i hälsorazzia

Cirka 90 byggföretag i Örebrotrakten bröt mot avtalet och saknade företagshälsa. Det upptäckte Byggnads. Resultatet blev att cirka 200 byggnadsarbetare nu får gå på hälsokontroller.

Byggnads i Örebro misstänkte att många företag inte tecknat avtal om företagshälsa för sina anställda. Detta trots att arbetsmiljöavtalet i byggavtalet mellan arbetsgivare och fack säger att de anställda har rätt till företagshälsövård med hälsokontroller minst vart tredje år.

Facket gick därför ut till medlemsföretag i Sveriges Byggindustrier och hängavtalsbundna företag.

– Vi begärde in kopior på vad de hade för avtal med företagshälsövärderna, berättar ombudsmannen Kenneth Svärd.

Ett 30-tal företag tecknade avtal direkt då de fick kännedom om kontrollen, men alla företagen fick ett halvår på sig att komma in med kontrakt. De som fortfarande inte skickat en kopia på något kontrakt efter den tiden kallade avdelningen till förhandling, cirka 60 företag.

Avdelningen begärde skadestånd för kollektivavtalsbrott på 1 200 kronor per anställd och år, två år tillbaka i tiden. Det företag som skulle betala mest fick betala 24 000 kronor.

– Samtidigt begärde vi att företagen skulle teckna avtal om företagshälsa och det har gjort att cirka 200 personer nu har fått företagshälsövård, säger Kenneth Svärd.

MEN ALLA DE 60-talet företagen har inte tecknat avtal ännu, eller i varje fall inte lämnat bevis till avdelningen om att de har gjort det. Avdelningen gör därför en efterkontroll för att se hur många av företagen som levt upp till sina löften.

– I dag är det fortfarande cirka 15 företag som inte skickat in en kopia på sina avtal, säger Kenneth Svärd.

Han tror samma problem finns också på andra håll i landet.

– Det skulle förvåna mig om detta bara var ett problem i Örebro län. Men de flesta företag har inte varit ovilliga att teckna företagshälsövård. De vet att de gjort fel, säger han.

MARGITE FRANSSON

NÄTFRÅGAN

Vilken tränings-typ är du?

Jag är bollsportare: 23 %

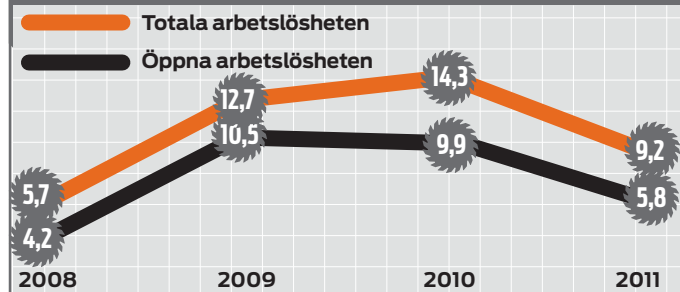
Jag promenerar: 38 %

Jogging för mig: 23 %

Nästa fråga: Vad tycker du om att din avdelning blir en region?

RÖSTA PÅ WWW.BYGGNADSARBETAREN.SE

ARBETSLÖSHETEN I MARS

Arbetslösa medlemmar i Byggnads och Målarnas a-kassa.

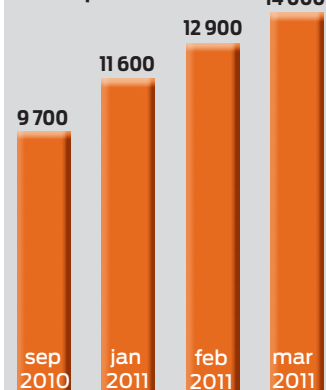
KÄLLA: ARBETSFÖRMEDLINGEN

Nu ökar vi på webben

Ni som läser Byggnadsarbetaren på nätet blir allt fler. Det visar de senaste månadernas besöksstatistik. I mars besöktes sidan nästan 14 000 gånger. Byggnadsarbetaren.se i sin nuvarande form har varit igång sedan i september förra året. Då låg antalet besök på 9 700. Ökningen sedan dess är därmed 44 procent. Siffrorna kommer från analysverktyget Google Analytics, som mäter internettrafik. Tack alla ni som varit med och bidragit till den ökningen. Och välkomna till vår webbplats igen!

BYGGNADSARBETAREN.SE

Besök per månad.

Prisvärt boende året om

- * 20 min till Stockholm City
- * Bevakat område
- * Parkering vid stugan

Uppge "bygg" få 10 % rabatt på månadsboende gäller under 2011

flottsbro.se

info@flottsbro.se 08 - 535 327 00

ITEX[®]
RENTAL

BYGG • MARK • STÄLLNINGAR • LIFTAR

Maskinuthyrning i Stor-Stockholm

Tel. 08-29 20 20 • www.itex.se

Stämmer sina egna arbetare

Byggföretaget Kormal stämmer sina egna arbetare för sabotage – i hemlandet Polen för en bro byggd i Sverige. Ett unikt agerande, enligt Byggnads.

Våren 2010 började det polska företaget Kormal, som underentreprenör åt Peab, att bygga en bro på väg 31 mellan Jönköping och Nässjö. Enligt Johan Landin, arbetschef på Peab, gick arbetet bra tills bron skulle gjutas.

– Det var så stora gjutsår i bron att det inte var någon mening att laga den, säger han.

I stället fick Kormal riva hela bron och bygga upp den på nytt. Nu skyller Kormal på sina anställda och hotar att stämma dem för sabotage i hemlandet Polen.

Mikolaj Kosieradzki, tolk på Byggnads, har varit i kontakt med de polska byggnadsarbetarna.

– En av byggnadsarbetarna

Bron fick rivas och byggas upp igen.

har fått en kallelse till domstolsförhandling i Warszawa. Kormal vill ha närmare 60 000 kronor av honom för skadorna på brobygget i Jönköping. Fyra byggnadsarbetare har fått information om att de kommer att bli stämnda, säger Mikolaj Kosieradzki.

INNAN GJUTSÅREN uppstod hade Byggnads avdelning i Jönköping fått kontakt med några av byggnadsarbetarna på Kormal. Då kom det fram att Kormal hade dubbla löneavtal och inte betalade ut helg- och övertidsersättning. Kormal har tidigare tecknat ett kollektivavtal med Byggnads i

Norrköping, med en lönenivå på runt 160 kronor i timmen. Men de polska byggnadsarbetarna vittnar om löner på omkring 70 kronor.

I Sverige företrädts Kormal av Tadeusz Iwanowski, som arbetar på Svensk-polska handelskammaren. Till Byggnadsarbetaren säger han att han i nuläget inte vill kommentera konflikten med Byggnads.

Mattias Landgren, chefsjurist på Byggnads, är mycket förvånad över Kormal's agerande.

– Jag har aldrig under mitt yrkesverksamma liv stött på en arbetsgivare som gör som Kormal. Det är helt unikt om de går vidare med detta i polsk domstol.

Landgren menar även att Kormal inte kan stämma arbetarna.

– Kollektivavtalet säger att om man kan bevisa att arbetstagen varit vårdslös måste den anställde åtgärda felet, men han eller hon blir inte skadeståndsskyldig.

PETER LEANDER

**Lyft lätt
– på rätt sätt**

**Snedbanehiss
och elektrisk
trappklättrare**

Altsom AB

Telefon: 070-640 66 24
www.altsom.se

Yrkeshögskola
Södertälje

Södertälje
kommun

Byggarbetsledare

Yh-utbildning på 64 veckor – för dig som vill ta nästa steg i byggbranschen.

Sista ansökningsdag 16 maj

www.vuxenutbildningen.sodertalje.se • Tel: 08-523 060 53

Peab är ett av Nordens ledande bygg- och anläggningsföretag med en omsättning på cirka 38 miljarder kronor och cirka 14 000 anställda. Koncernens dotterföretag har strategiskt placerade kontor i Sverige, Norge och Finland. Aktien är börsnoterad på NASDAQ OMX Stockholm. Koncernkontoret ligger i Förslöv i Skåne.

SERVICEHANTVERKARE.

SÖKES TILL BYGGSERVICE I GÖTEBORG, KUNGÄLV OCH STENUNGSUND.

Du kommer att arbeta med försäkringsuppdrag och ha direktkontakt med kunder och skadereglerare. Arbetet är fritt, ansvarsfullt och omväxlande med både snickeri- och administrativa arbetsuppgifter. Vi söker dig som är lösningsinriktad och bra på att skapa goda kundrelationer. Du är ansvarstagande och tycker om att arbeta såväl självständigt som i ett lag.

VIDARE UPPLYSNINGAR

Jan Larsson, personal
0522-64 24 12, 0733-37 33 80

Jonas Erlandsson,
byggservicechef
0520-49 40 09, 0733-37 33 71

ANSÖKAN

Skicka din ansökan till oss via
peab.se

SISTA ANSÖKNINGSDAG
2011-05-13

peab.se

Panasonic
ideas for life

18V

NYTT I SORTIMENTET

www.panasonictools.se

HALLÅ DÄR!

JOHAN LINDHOLM

Byggnads vice ordförande. Byggnads och Byggarbetsgivarna deltar i ett forskningsprojekt där man ska studera hur löneformer påverkar arbetsmiljön.

Varför är Byggnads med?

– Allt som kan göra arbetsmiljön på byggarbetsplatserna bättre är så klart bra att studera. Forskarna ska förutom löneformer även titta på hur planering och ledarskap påverkar arbetsmiljön.

Somliga menar att ackordet ökar stressen. Tänk om forskarna kommer fram till att den löneformen är dålig för arbetsmiljön?

– Det tror jag inte, tvärtom brukar det vara mer ordning och reda på byggen där det finns ett lagackord och en lagbas med ett tydligt ansvar och ett medbestämmande.

Enligt vissa studier kan ackordslön öka olycksrisken.

– Den bilden känner inte jag igen. Min erfarenhet är tvärtom att styckade entreprenader gör att arbetsplatserna blir röriga och dåliga. Ingen tar ansvar för helheten. När produktionen styrs av ett arbetslag känner alla mycket mer ansvar.

NINA CHRISTENSEN

Stupstock på sex Skanska

Stupstockslön gäller just nu på sex Skanskabyggen i Malmöområdet. Byggnads hävdar att företaget saboterar ackordssystemet genom att reglera lönerna med "luft".

Konflikten omfattar i nuläget sex byggen och ett åttiotal byggnadsarbetare, enligt Byggnads. Martin Nilsson är lagbas på ett av de berörda byggena.

– Vi vill kunna tjäna som snittet, säger han om tvisten.

Han konstaterar att man i så fall måste få upp riktningen till en högre nivå än vad Skanska erbjudit.

Nu tjänar Martin Nilsson och hans kolleger 158 kronor i timmen. Där ligger utbetalningsnivån som är vad som betalas ut som stupstock. Stupstocken gäller sedan den 18 mars. Enligt Byggnads ligger snittinkomsten i området på drygt 180 kronor.

Freddie Åkerblom, ombudsman på Byggnads i Malmö, säger att det handlar om att Byggnads vill ha ordning och reda i lönesystemet. Han hävdar att Skanska har för låg riktning. Han är också kritisk till att Skanska vill använda den så kallade nybyggnadslistan. Enligt hans beskrivning ger detta en låg förtjänst som Skanska justerar upp i efterhand genom att lägga till timmar,

Riskerar att dubbeltaxeras

Tidigare anställda på S&Q-Bygg riskerar att åka på en skattesmäll. Deras före detta arbetsgivare Robert Hellgren har inte skickat kontrolluppgifter till Skatteverket.

Den 13 januari gick Robert Hellgrens företag S&Q-Bygg i konkurs.

I februari publicerade tidningen Byggnadsarbetaren ett granskande reportage om Robert Hellgren och hans affärer. När före detta anställda på S&Q-Bygg nyligen öppnade sina deklarationer fick de en chock. På deklarationen fanns inte ett spår av S&Q-Bygg.

– Det fanns ingenting, noll, säger en före detta anställd.

Byggnadsarbetaren, nr 2, 2011.

Byggnadsarbetaren har ringt till flera före detta anställda på S&Q-Bygg. Alla uppger att inte en krona av deras inkomst från S&Q-Bygg har deklarerats.

Många är oroliga.

– Det viktigaste är att visa för Skatteverket att vi inte har fuskat, säger en av dem.

På Skatteverket säger man att de anställda måste kunna visa

upp lönespecifikationer.

– Annars kan man få skatta igen för de månader där man saknar lönespecifikation, säger Eva Larsson, skatteinformatör på Skatteverket.

När Byggnadsarbetaren kollar skattekontot på S&Q-Bygg visar det sig att Robert Hellgrens företag betalat arbetsgivaravgifter, även om beloppens storlek varierar. Men enligt konkursförvaltaren för S&Q-Bygg har Hellgren inte skickat in kontrolluppgifter, vilket lett till att byggnadsarbetarna nu riskerar att bli dubbelbeskattade.

Byggnadsarbetaren har sökt Robert Hellgren utan resultat.

PETER LEANDER

Klimatskärmsentreprenad

– det enkla sättet att isolera fastigheten på.

Vi har genomfört tusentals isoleringsentreprenader med isolering av väggar, golv och tak av olika konstruktioner och utför isolering både med lösull eller skivor. Klimatskärmsentreprenad innebär att vi tar ansvaret för allt från rätt materialval, rätt isoleringsteknik, konsekvent miljötänkande till professionellt genomförd entreprenad och långsiktig funktionsgaranti.

Läs mer på www.klimatskarm.se eller kontakta oss direkt.

FEAB Isolerproffs AB • Tel 08-94 04 05, 040-94 35 00 • www.feab.se

FEAB Isolerproffs AB och FEAB Isolerproffs Syd AB ingår i Klimatskärm Sverige AB. "Sveriges ledande och mest erfarna isoleringsentreprenörer."

byggen i Malmö

han kallar det "luft i systemet". När lönerna justeras i efterhand blir det omöjligt för Byggnads att ha insyn i hur man ligger till längs vägen, arbetsgivaren har makten över lönesättningen.

Skanskas ser annorlunda på saken.

- Vår uppfattning är att Byggnads haft orimliga krav på lönerna, säger Jonas Fogde, kommunikator på Skanska.

Han vill inte bemöta påståendena om att Skanska för in luft i systemet.

I höstas var det sju Skanska-

byggen som stod utan ackordsuppgörelse. Efter en central överenskommelse i december gjordes nya försök på lokal nivå, men man kom fortfarande inte överens. Och i mars gick det alltså så långt som till stupstock, ett av byggena var då avslutat.

Freddie Åkerblom säger att detta är den största konflikten av detta slag som han varit med om.

Den 15 april gick 66 lagbasar på cirka 15 företag i regionen ut med ett stöduttalande för de drabbade byggena.

JENNY BERGGREN

31 000

■ Så många bostäder räknar Boverket med att det kommer att byggas i år. 20 000 lägenheter i flerbostadshus, 9 000 småhus och 2 000 bostäder genom ombyggnader. Det är en uppgång med 4 400 bostäder jämfört med år 2010.

BILAR SOM JOBBAR

Bilar är arbetsplatser. Bilar är verktyg. Bilar är jobbkompisar. Och nu får de en alldeles egen mäsas. Givetvis är alla ni som jobbar med bilar också välkomna. Läs mer på bilarsomjobbar.se

Premiär!

Vi ses!

**YRKESBILMÄSSAN
BILAR SOM JOBBAR
26 - 27 OKT 2011**
Inframässan Upplands-Väsby
www.bilarsomjobbar.se

Ny karriär?

Satsa på en Yrkeshögskoleutbildning!

- Drifningenjör inom kyla och VVS
- Kundansvarig – Fastighet
- VVS-projektör

Sista ansökningsdag 15 maj

Yrkeshögskolan i Eslöv
www.eslov.se/yh

Utbildning inom
yrkeshögskolan

YRKESHÖGSKOLAN

Redo för en ny Utmaning?

Motek växer och behöver fler medarbetare. Vi söker nu ett stort antal *Säljare* runt om i landet.

I dag arbetar du kanske som snickare, arbetsledare, platschef eller så är du redan säljare som vill ha en ny utmaning i ett expansivt företag!

Vill du veta mer? Besök www.motek.se

Frågor besvaras av Thomas Andersson på 016-15 57 33 eller via mail: thomas.andersson@manpowerprofessional.se
Tjänsterna söks via www.manpower.se

Aspelin Motek AB, dotterbolag till Motek AS, ingår i den norska koncernen Aspelin-Ramm Gruppen med säte i Oslo. Verksamheten i Sverige är ett rikstäckande handelsbolag som marknadsför bl.a. tryckluftsdrivna spikmaskiner, elmaskiner, kompressorer, skruvautomater, byggsågar, betongslipmaskiner och träinfästningsprodukter. Motek har agenturen för världsledande Stanley Bostitch spikmaskiner, Protool elmaskiner och Gjerde byggsågar.

MOTTEK

BOSTITCH

PROTOOL

BYGGARMÉ

NU SKA ALLA GÖRA ALLT EXAKT LIKADANT PÅ JM:S BYGGEN

Okej, vi erkänner direkt. Vi har överdrivit. JM tänker inte kлона Jesper Smidts och övriga medarbetare. Men montaget illustrerar JM:s mål att bli effektivare genom att alla ska utföra alla moment likadant.

JM håller på att bygga upp en armé av byggnadsarbetare. Alla i armén ska lösa alla arbetsuppgifter exakt likadant. Alla ska använda samma sorts maskin och samma sorts spik. Men frågan är om byggnadsarbetarna kommer att lyda order. På ett bygge i Lund råder delade meningar.

TEXT: CENNETH NIKLASSON **FOTO:** ANDRÉ DE LOISTED **FOTOMONTAGE:** PETER ÖNNESTAM

TAR ÖVER

Obs! Denna bild är ett
MONTAGE

Det kommer att fungera som vid biltillverkning: spanska Seat Ibiza och tyska Volkswagen är byggda på samma plattform, men slutprodukten uppfattas som oerhört olika.

FICK ETT UPPDRAG AV redaktör Sjöholm: Ta reda på vad som är högsta mode när det gäller effektiviseringar på bygget. Första tanken gick omedelbart till hur byggbolagen under många år jobbat med att snabba på byggprocessen genom att öka andelen prefab. Visserligen gjorde NCC fiasko när det gäller fabriksbyggandet av bostäder för några år sedan, men gissningsvis var det ändå där som svaret på framtidens byggande skulle finnas. Började söka efter de nya fabrikena och byggbolagens allra senaste prefabteknik. Men efter ett antal samtal till Byggsverige växte det fram en helt annan bild, en ny trend som ska effektivisera byggbranschen. Fokus nu ligger på att byggnadsarbetarna ska bli produktivare och det ska ske genom att alla gör likadant. Det gäller allt från stort till smått: alla ska använda samma sorts gips-skruv, alla ska montera innerdörrar på samma sätt, alla ska armera bjälklaget på samma sätt, alla ska ...

Det byggbolag som kommit längst är JM, där kallar man omläggningen för strukturerad produktion.

BOLAGET HAR REDAN BÖRJAT införa systemet som i princip innebär ett enhetligt arbetssätt. Det gäller alla moment där det inte finns någon kundnytta. Alltså det som kunden varken ser eller tänker på. Alla de momenten ska utföras på samma sätt med samma material och utrustning på samtliga av JM:s projekt. Det blir ett slags fabriksbyggande ute på arbetsplatsen. Samtidigt ska JM behålla känslan av att varje lägenhet är unik genom att det bostadsspekulanterna ser blir exklusivt. Det kommer att fungera som vid biltillverkning: spanska Seat Ibiza och tyska Volkswagen är byggda på samma plattform, men slutprodukten uppfattas som oerhört olika.

Fordonsindustrin har även för övrigt varit en inspirationskälla för JM inför omläggningen. Bolaget har bland annat studerat tillverkningen på Volvo Lastvagnar och Saab Scania.

– I bilindustrin har de kommit mycket längre. Där är de utsatta för en hård konkurrens och en bilfabrik kan lika gärna ligga i Brasilien som i Sverige. Om de inte anpassar sig så slås de ut på sikt. Samma sak kommer nu att hända inom byggindustrin, säger Anders Wimmerstedt, produktionschef på JM.

Rent praktiskt kommer den strukturerade produktionen innebära att JM inför monteringsanvis-

ningar till massor av olika delmoment på bygget. Anvisningarna kommer att visa hur momentet ska utföras och vilka maskiner och byggmaterial som ska användas. Instruktionerna är på detaljnivå där både exakt skruvsort och modell på maskiner nämns. Varje byggnadsarbetare ska sedan följa monteringsanvisningarna.

– Vi är medvetna om att alla monteringsanvisningar kanske inte blir optimala omedelbart. Men det viktigaste i början är att få alla att jobba

Obs! Denna bild är ett
MONTAGE

exakt likadant. Då är det lättare att genomföra förändringar som förbättrar processen, säger John Eklund, chef för JM:s produktionsutvecklingsenhet i Stockholm.

FÖR ATT FÅ FRAM monteringsanvisningar har JM satt ihop en arbetsgrupp för varje arbetsmoment. Hittills finns det ett tiotal monteringsanvisningar som är klara. De börjar nu successivt att användas på JM:s bostadsbyggen. Ytterligare femton till är på

gång. Arbetsgrupperna består till två tredjedelar av byggnadsarbetare. Resten är tjänstemän av olika slag. Hittills har ett hundratal byggnadsarbetare deltagit i möten där monteringsanvisningar jobbats fram.

– Vi tycker att det är viktigt att hantverkarna får stort genomslag på hur arbetet ska utföras. De vet mest och det är byggnadsarbetarna som ska utföra det praktiska jobbet. Det är viktigt att vi tar till vara deras samlade yrkeserfarenhet, säger produktionschefen Anders Wimmerstedt. ●

▲
Går det att lära gamla hundar att sitta? Det blir en av de stora utmaningarna för JM när de ska få hantverkarna på arbetsplatserna att montera bland annat kök, utfackningsväggar, dörrar och fönster likadant. Det gäller alla byggen och det gäller alla anställda.

JM har just infört strukturerad produktion på en arbetsplats i Lund.

– Jag tycker att de dumförklarar alla byggnadsarbetare. De trampar på vår yrkesstolthet, säger snickaren Rolf Nilsson.

”Trampar på vår yrkesstolthet”

BLANDADE KÄNSLOR BLAND SNICKARNA INFÖR JM:S NYA SATSNING

PÅ STARVÄGEN NÄSTAN MITT I LUND reser sig etapp två sakta upp. Det handlar om 68 lägenheter i tre punkthus med fyra till sex våningar. Ett typiskt projekt för JM som nästan bara bygger bostäder. Två av huskropparna är uppe i topp och den tredje på god väg.

Snickaren Tommy Håkansson jobbar med att ta emot partier med utfackningsväggar som ställs upp på valvet före montering. Det är lite körigt då väggar far omkring lite i vinden. Men det är inget som bekymrar Tommy Håkansson. Han är rutinerad och som gammal brobyggare är han van vid lite blåst. Då är han mer brydd över att JM vill införa strukturerad produktion. Han är skeptisk och har svårt att se hur det ska fungera.

– Vi vill använda vår yrkesskicklighet och det kommer inte att behövas om alla ska arbeta likadant hela tiden. Sedan är alla människor olika och vi tycker mer eller mindre om olika metoder. Vissa gillar att skruva, andra att spika, säger Tommy Håkansson.

Bygglaget i Lund har precis börjat jobba efter det nya konceptet. Den enda som varit på utbildning och

fått lite djupare information är lagbasen Mats Strand. Han är i grunden positiv och tror att produktionen på bygget kommer att flyta på bättre med det nya upplägget.

– Jag har suttit med i en grupp som plockat fram en monteringsanvisning för takstolsmontering. Det är en del ge och ta mellan olika viljor men det blir bra till slut. Sedan går ju alltid alla monteringsanvisningar att förbättra efter hand.

Som lagbas tror han att den största utmaningen blir att få alla i laget att verkligen vilja förändra sig.

– Många har jobbat länge och löser uppgifterna på sitt sätt. Det blir inte helt lätt att få dem att jobba efter monteringsanvisningen och då speciellt om de tycker att den fungerar sämre, säger Mats Strand.

ROLF NILSSON SOM PLOCKAR bort skyddsplasten runt utfackningsväggarna tycker att en av de roligaste och viktigaste bitarna i byggnadsarbetarnas vardag försvinner med det nya systemet.

– Jag tycker om att tänka igenom hur saker och ting ska utföras. När man vet att ett moment är på gång så ▶

STRUKTURERAD PRODUKTION – SÅ FUNKAR DET

■ Grunden i strukturerad produktion är att alla arbetare gör likadant i alla arbetsmoment, med samma material och verktyg.

De här arbetsmomenten ingår än så länge i produktionsplanen:

- Armering av normal bjälklagstjocklek
- Balkonger
- Innerdörrar

- Komplettering utfackningspartier
- Montering utfackningspartier
- Skåpmontage
- Spackling av våtrumsgolv med komfortvärme
- Stämp och bockryggar
- Trappor av betong
- Produktionstidplan

Kriterierna som lett fram till de slutliga montagelösningarna:

1. Metoden ska följa kraven i JM:s projekteringsanvisning.
2. Metoden följer JM:s centrala inköpsavtal.
3. Metoden är beprövad inom JM.
4. Arbetsmiljön.
5. Kostnadseffektiv.
6. Produktivitet.

Rolf Nilsson, snickare från Ystad, är mer negativ än positiv till förändringen. Han gillar att använda huvudet på jobbet. Något han inte tror blir nödvändigt om det införs standardiserade arbetsmoment. "En stor del av glädjen riskerar att försvinna", säger han.

”Vi vill använda vår yrkesskicklighet och det kommer inte att behövas om alla ska arbeta likadant hela tiden.”

TOMMY HÅKANSSON

▶ börjar jag fundera. Hur har vi gjort tidigare, hur ska vi göra nu och vad går att förbättra? Den tillfredsställelsen försvinner nu när allt blir styrt och det känns inte bra.

I bygglaget på Starvägen verkar känslorna kring hur friheten på jobbet begränsas vara den viktigaste frågan. Men de är även oroliga för hur lönen kommer att påverkas. Som gamla ackordsjägare ser de flera problem.

– Vi ser redan nu på utfacksväggarna att det i monteringsanvisningarna finns moment som gör att det tar längre tid att sätta upp väggen mot tidigare. Jag tror inte att vi blir kompenserade för det, säger Rolf Nilsson.

ETT ANNAT IRRITATIONSMOMENT är att det inte kommer att gå att ta några genvägar för att öka förtjänsten. Ytterligare ett är att det inte kommer att accepteras några avsteg från metoden även om

förändringen inte har någon direkt påverkan på slutprodukten. De detaljerade anvisningarna ska följas till punkt och pricka. Det gäller även arbetsmiljön som väger tungt när det gäller hur monteringsanvisningen utformas.

– Vi vill förändra anvisningarna så vi kan tjäna mer. Därför kommer vi att leta efter förbättringar av arbetsmiljön som även gör att jobbet går snabbare. En sådan förändring kan inte ledningen säga nej till, säger Tommy Håkansson

Byggnadsarbetarna i Lund har redan lyckats kapa arbetstiden genom att hänvisa till arbetsmiljön. De tyckte att bultarna till utfackningsväggarna var onödigt långa och att påfrestningarna från mutterdragaren blev för stora. Nu är bultarna kortare och jobbet går snabbare.

– Däremot tror jag inte att det kommer att komma in så många förbättringar av arbetsmiljön som leder till att momentet tar längre tid, säger Tommy Håkansson. ●

STANLEYKNIVEN - ORIGINALALET

Stanley är ett namn som förpliktar. Därför är det en hederssak för oss på Stanley att tillverka kvalitetsknivar till de professionella hantverkare som föredrar den äkta varan. Ett bra hantverk kräver bra verktyg!

www.stanleyworks.se

STANLEY
FatMax

Upp till 50%
längre livslängd

Använd Stanley **FatMax knivblad** original till din Stanleykniv. De är skarpare och håller längre!

STANLEY

DIN KARRIÄRVÄG!

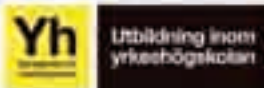

Utbildningar på heltid (80 KY-poäng, 2 år)

- Anläggningsingenjör
- Byggnadsingenjör

Utbildningar på deltid/distans (200 YH-poäng, 2 år halvfart)

- Arbetsledare – anläggning
- Produktionsledare
– Husbyggnad

WWW.YHSYD.SE

Tel 0451 – 26 85 81, 0454 – 975 92

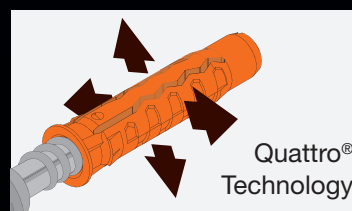
UNIVERSALPLUGG MQ

En plugg är allt som behövs!

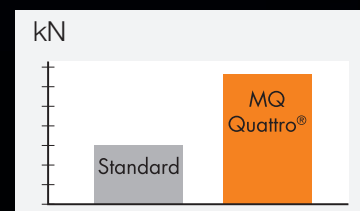

EN PLUGG FÖR

- hårda eller porösa material
- hålsten eller håltegel
- skivmaterial
- ytmontage
- genomsticksmontage
- alla typer av träskruv
- mm-gängad skruv

Expansion i fyra riktningar

Ger höga lastvärden

GUNNEBO
FASTENING

GUNNEBO FASTENING ÄR EN KOMPLETT INFÄSTNINGSLIVERANTÖR AV SKRUV | EXPANDER & PLUGG | KEMISK INFÄSTNING | SPIK | BYGGBESLAG | MASKINER & AUTOMATINFÄSTNINGAR

Gekås

BYGGET SOM BARA VÄXER

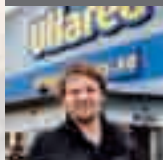
Gekås i Ullared är inte bara Sveriges största köplada. Det är också ett enormt bygge. Här guidar Gekås egen rikskändis, Ola-Conny Wallgren, genom projektet som aldrig blir klart.

DET ÄR ONSDAG FÖRMIDDAG, men trots det är parkeringen närmast huvudentrén knökfull. Det ständigt ökande tillflödet av kunder är anledningen till att jättevaruhuset Gekås varje år måste bygga ut. Just nu pågår byggprojekt som kommer att göra det stora varuhuset ännu större: från 65 000 kvadratmeter till över 100 000. "Det är en kedje-reaktion", förklarar fastighetschefen Tommy Johansson. "Bygger vi i en ände påverkar det en annan."

En anledning till att varuhuset växer är den populära dokumentärtv-serien "Ullared", som utspelar sig på Gekås. Undersökningar visar att tv-serien har ökat den dagliga besökstatistiken med 1 500 nya kunder.

En av huvudkaraktärerna i programmet, den avspände livsmedelsexpediten Ola-Conny Wallgren, möter oss vid Gekås kundcenter. Han är eld och

PÅ PLATS:
Ullared

PETER
LEANDER

låg över att få avsätta några timmar till att guida oss genom byggarbetsplatsen som omger varuhuset. Ola-Conny har en lång karriär som murare bakom sig, och medger att han ibland längtar tillbaka till bygget.

– Kul att ni kommer från Byggnadsarbetaren. Jag började läsa den tidningen när jag var liten. Hemma har jag en samling gamla nummer, avslöjar Ola-Conny.

– När jag var 16 fick jag följa med farsan till bygget. Han var murare. I början tyckte jag det var trist, men senare läste jag själv till murare i Göteborg. Jag och farsan har arbetat på flera byggen tillsammans, berättar Ola-Conny när han visar vägen mellan hyllor av deodoranter, barnkläder och konservburkar.

Byggföretaget LGL Construction har haft bygguppdrag på Gekås i ungefär 20 års tid. Johan Samuelsson, platschef, möter oss utanför garageporten till

Johan Samuelsson, platschef på LGL Construction, visar en ritning över de nya kontorslokalerna för en intresserad Ola-Conny.

Köptemplet ska bli 35 000 kvadratmeter större.

bygget av den nya kontorslokalerna. Ola-Connys blick söker sig snabbt till den nyresta väggen.

– På min tid hade det aldrig gått att få upp en vägg så snabbt mitt i vintern, berättar Ola-Conny.

– Det är prefabväggarna som gör det möjligt, säger Johan Samuelsson och ler.

När vi går in i de nya lokalerna kan Ola-Conny inte hejda sig. "Vilken vägg", mumlar han drömskt och drar handflatan över den tjocka betongväggen.

INNE I PERSONALGARAGET är installatörer och elektriker i full gång. I ett rum står snickarna Emil Berntsson och Johan Larsson på en byggställning och sätter upp gipsskivor på en av väggarna. De arbetar på Naj Bygg och har varit på Gekås i ett par dagar.

Efter några hälsningsfraser börjar Emil och Ola-Conny genast att prata bygg.

– Min pappa var orgelbyggare, säger Emil. Så det finns i familjen.

– Jag var helt kass i skolan. Vissa ska inte sitta i skolbänken helt enkelt. Man passar bättre här ute, säger Ola-Conny. ▶

ARBETSPLATS: GEKÅS, ULLARED

VAD BYGGS?

■ Varuhuset Gekås växer på höjden och bredden med större butik, lager, kontorslokaler och parkeringar.

VEM BYGGER?

■ LGL Construction.

VAD TJÄNAR BYGGNADSARBETARNA?

■ Individuell timlön enligt avtal, men LGL Construction vill inte avslöja lönenivån.

HUR MÅNGA JOBBAR PÅ BYGGET?

■ Ett trettiotal byggnadsarbetare inklusive underentreprenörer.

Handlar du på Gekås? Vad handlar du helst?

ROBIN MANFREDSSON, 21, SNICKARE:

– Nej, det är för stort. Jag brukar inte gå hit när jag ska handla.

– Jag bor ju hemma så det är morsan som sköter handlandet.

LARS OSCHMAN, 42, GLASMÅSTARE:

– Vi kommer hit en gång om året.

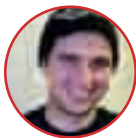
– Det blir väldigt mycket. Kommer man väl hit med frugan blir det aldrig under 4 000 kronor.

IVAN ZLATUNIC, 20, MONTÖR:

– Lite då och då.

– Jag brukar köpa verktyg på Gekås. De har fått in en hel del bra grejer.

Ola-Conny är populär bland byggnadsarbetarna. Han får ofta ställa upp på bild och skriva autografer.

”När kunderna blir fler måste vi bygga ut butiken, vilket leder till större parkeringar. Det kräver större lager, vilket kräver mer administration. Fler besökare kräver fler stugor på campingen och ett nytt hotell.”

BORIS LENNERHOV, GEKÅS VD

GEKÅS ULLARED

1400

Så många meter är den längsta kö som uppmätts utanför Gekås. Rekordet slogs den 30 oktober i fjol. Den som köade då, fick vänta 3,5 timmar för att komma in.

▸ – I plugget var min huvudräkning helt värdelös, men på bygget, när jag kan använda den i praktiken, då kommer den så jävla mycket snabbare.

Ola-Conny och Emil kommer under samtalet på att de har haft samma chef, och det utbryter skratt när de minns den stränga basen.

– Till och med när man gjorde rätt var det fel. Det är en hård skola ibland, garvar Emil.

Emil Berntsson och Johan Larsson har några veckor på sig att bli klara med gipsskivorna. Till sommaren ska allt vara klart, det är då de stora kundströmmarna kommer.

VI VANDRAR VIDARE GENOM de nybyggda lokalerna. Den nya kontorsdelen, inklusive personalgaraget, kommer att bli 2 000 kvadratmeter. En bråkdel av de 45 000 kvadratmeter som byggs etappvis under en treårsperiod. ”Vi har planer att bygga lika mycket till”, avslöjar fastighetschefen Tommy Johansson.

Vägg i vägg med kontoret ligger ett av de nya lagren som håller på att färdigställas. Totalt ska lagerarean utökas med omkring 19 000 kvadratmeter.

På en saxlift står svetsaren Fredrik Hermansson. Han är en av den omkring 30 man starka arbetsstyrkan som bygger ut Gekås. Enligt Ola-Conny är det inte helt ovanligt att hantverkarna passar på att fylla bilen med varor på vägen hem. Men Fredrik Hermansson vill inte riktigt kännas vid shoppandet.

– Det blir väl kanske lite schampo och tvättmedel då och då, medger han.

Ute på parkeringsplatsen träffar vi av en slump Gekås vd Boris Lennerhov. Han är på väg att sätta sig i sin bil, men stannar ändå upp för att svara på några frågor i den kalla blåsten.

– Gekås är som Liseberg. Besökarna förväntar sig en ny åkattraktion varje år. Bortsett från utbyggnaden av butiken, lagret, parkeringen och kontorslokaler ska vi även bygga en sportbar, lounge, en tempe-

I personalgaraget håller installatörerna på att montera sprinklers och dra el.

En ny restaurang, en sportbar, en tempererad bassäng och ett hunddagis är några av projekten som är på gång.

rerad bassäng i sjön här i närheten och ett hunddagis.

Hur stort kan Gekås bli?

– Jag tänker inte så. Jag ser det i femårsplaner. Om ett år ska vi passera fyra miljarder kronor i omsättning. 2013 ska vi öka till fem miljarder.

Boris Lennerhov menar att det är kundtrycket som gör att de ständigt måste bygga ut.

– När kunderna blir fler måste vi bygga ut butiken, vilket leder till större parkeringar. Det kräver större lager, vilket kräver mer administration. Fler besökare kräver fler stugor på campingen och ett nytt hotell.

Boris Lennerhov måste åka och vi går in till byggnadsarbetarna på lagret igen. Där inne gör sig Ola-Connys stjärnstatus påmind. Flera av byggnadsarbetarna vill bli fotograferade tillsammans med honom, något som inte är helt ovanligt för Ola-Conny.

– En del dagar får jag skriva ett hundratal autografer, berättar Ola-Conny. Det är kul men ibland blir det lite mycket när man samtidigt har ett jobb att sköta. ●

BILDA: IDE

Ett glädjande pensionsbesked

Du som omfattas av kollektivavtal har fördelen att din arbetsgivare sätter av 4,3 procent av din lön till avtalspension. Du får själv välja vem som ska förvalta dessa pengar.

Glädjande nog finns det ett enkelt och bra val som syftar till att ge dig flera tusenlappar extra varje månad i pension.

Välj Folksam-LO Pension så får du dina pengar placerade i en generationsfond som följer din ålder. Du slipper sköta placeringarna, får lägre avgifter och kan se fram emot din tid som pensionär.

Folksam-LO Pension

www.folo.nu | 020-414 414

80 procent av fondväljarna väljer Folksam-LO Pension. Detta när privatanställda arbetare väljer förvaltare för sin avtalspension.

VVS:ARENS V

Kolla in den här bilden: En rörmokares värsta mardröm. Synen mötte **VVS-AREN TOMMY MÖRSARE** i Luleå i vintras i en lägenhet som stått med öppen balkongdörr alldeles för länge, när det var minus 30 grader utomhus. Till slut sprack godset i duschblandaren och resultatet talar för sig själv. ”Det är fullt vattentryck, mellan 4 och 9,5 kilos tryck. Normalt fryser inte det, men här har det varit så kallt att det kunnat frysa mer och mer. **FÖRSTA TANKEN VAR ATT MAN KOMMIT TILL ISTIDEN, ELLER NÅGOT**”, säger Tommy Mörsare.

Men det här är inte det enda eländet som möter en vvs:are i det dagliga jobbet. Vi ringde upp Tommy Mörsare och bad honom lista det värsta som han varit med om i sin karriär, utöver badrumsglaciärer:

TEXT: JOHAN SJÖHOLM **FOTO:** TOMMY MÖRSARE

FINGRET I BALLUFIXEN

■ En klassiker. Någon Martin Timell-inspirerad Fixar-Frasse får för sig att laga vattenläckaget i badrummet på egen hand. Det hela slutar med att vederbörande lyckas öppna kranar som inte alls ska vara öppna, för att sen desperat försöka täppa till det hela med fingrar och handdukar i väntan på rörmokaren. När denne till slut dyker upp hittar han/hon en svårt nerkyld person med fingret nerstoppat i ballufixens öppning. Avstängningen sitter inte sällan bara någon decimeter från det stackars offret.

FRYSSKADA MED MINI-TSUNAMI

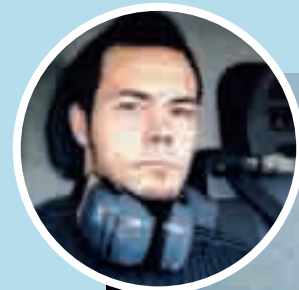
■ Frysskadan på stora bilden är inte den som Tommy Mörsare och hans kollegor stött på under årets vargavinter. Under jul och nyårshelgen fick några av Tommys kollegor ett larm från en villa. En grov ledning med inkommande vatten hade frusit sönder i ett garage och orsakat rena swimmingpoolen där inne. En swimmingpool som snabbt förvandlades till en smärre minitsunami när gubbarna öppnade garageportarna. Sedan var det bara att vänta tills kommunens folk dök upp och kunde stänga av kranarna som var belägna under mark i gatan utanför.

HUMMER I HOLKEN OCH ANNAN SANITETSZOOLOGI

■ Nyårsdagen 2010. Tommy Mörsare får ett jourlarm om ett stopp i avloppet i ett flerfamiljshus. In i lägenheten, ner med sugen i holken och ut kommer en – hummer. Förvisso kokt men knappast längre ätbar. ”Vem fan spolar ner en hummer i en toalettstol”, tänker Tommy, tar med sig en klo tillbaka till kontoret, och dumpar den utan ett ord på chefens skrivbord. Djur i avloppet är annars inte helt ovanligt. Tommy och hans kollegor har hört berättelser om det mesta från kattungar till snokar.

BAJSFONTÄN

■ Nästa gång du spolar ner hushållspapper eller något annat i toalettstolen. Tänk så här: Det där försvinner inte, det flyttar sig bara till en plats som du inte ser. I värsta fall bara en bit ut under gatan utanför ditt hus, där det lägger sig som en propp. När den proppen blir tillräckligt stor, kan avloppsvattnet inte längre rinna ut. Då börjar det söka en annan öppning, oftast närmaste toalettstol. Resultatet blir en skitfontän hemma hos din granne. Vill du vara med och torka? Trodde väl inte det. Släng hushållspappret i avfallspåsen i stället.

JÄRSTINGAR

665

anmälningar om frysskador kom in till försäkringsbolaget Länsförsäkringar under december 2010. I december 2009 var samma siffra 221. En ökning med över 200 procent.

BERÄTTA!

Vad är det dråpligaste som du har varit med om på jobbet? Skriv till j.s@byggnadsarbetaren.se

OPERATION SAM

4 mils körning till fackmötet har plötsligt blivit 20 för en förtreondevald i Region Småland-Blekinge. Längre avstånd är en av konsekvenserna när Byggnads organiserar om. Vid årsskiftet ska 24 lokalavdelningar ha blivit 11 regioner.

TEXT: KATARINA CONNHEIM FOTO: LINA ALRIKSSON

De tre avdelningarna Sydost, Jönköping och Kalmar har bildat den nya regionen Småland-Blekinge. Kent Unbeck (fr v) är kassör, Kjell-Åke Trygg är vice ordförande, Morgan Nyberg är avtalsansvarig och Lars Hildingsson (längst fram) är ordförande i den nya regionen.

MANSLAGNING

RUMMET ÄR INTE SÅ STORT och domineras av ett avlångt brunt bord med bruna stolar. Alla stolarna runt bordet är upptagna och det är lite trångt vid långsidorna. En termos står på bordet.

Det är regionstyrelsemöte i Växjö i den nybildade regionen Småland-Blekinge. Efter att mötet öppnats av ordförande Lars Hildingsson redogör kassören Kent Unbeck för ekonomin. Han har en pärm uppslagen framför sig och förklarar att ekonomin ser bra ut. Efter redovisningen ställer Kjell-Åke Trygg, vice ordförande i regionen, en fråga.

– Kan man gå in på varje verksamhetsområde och se kostnader och intäkter? I så fall så kan man spåra vad det har gått snett.

– Nej. Jag har inte gjort kontosträngar på det viset. Vi ser på helheten, svarar Kent Unbeck.

Nej, numera är inte avdelningarna i Småland och Blekinge självständiga. De är en region.

Avdelningarna Jönköping, Kalmar och Sydost bildade vid årsskiftet

regionen Småland-Blekinge. Det var snabbt marscherat, eftersom kongressbeslutet från i somras säger att sammanslagningen av avdelningarna ska vara färdiga senast den 1 januari 2012. Men i Småland-Blekinge har tankegångarna länge funnits på en sammanslagning.

– Vi började bli så få människor på avdelningarna och vi blev sårbara om någon blev sjuk. Med en större region kan vi ge våra medlemmar en bättre service och bättre spets, säger Lars Hildingsson, ordförande i regionen.

Regionens huvudkontor, eller regionkontoret som Byggnads kallar det, finns i Växjö. De så kallade verksamhetskontoren ligger i Jönköping, Kalmar, Växjö och Ronneby. Vissa personalnedskärningar kommer det att bli. Två personer på den administrativa sidan går i pension och dessa tjänster återbesätts inte. En person inom administrationen kommer att sägas upp. Men Lars Hildingsson är övertygad om att den nya regionen ändå ska kunna möta medlemmarnas behov och att det till och med blir bättre.

– Vi kommer att ha längre öppettider och ombudsmännen får mer specialistkompetens inom de olika områdena, exempelvis vad gäller konkurser och arbetsmiljö.

Organisationsutredningen var den mest omtvistade frågan på kongressen i somras. Det fanns inom vissa delar av Byggnads ett stort motstånd mot förändringen och vissa kritiker inom förbundet varnade för toppstyrning och medlemstapp. ▶

Flera av de förtroendevalda i Småland och Blekinge har i vissa fall rest långt för att delta i regionstyrelsemötet i Växjö.

”De förtroendevalda måste sätta på sig ledartröjan ute i produktion och vara Byggnads företrädare.”

PATRIK ÖSTBERG

REGIONPARLÖR

Ord att lära sig

MEDLEMSCENTER:

■ Hit kan medlemmarna ringa för att ställa frågor om exempelvis medlemskap och avtal. Dessa ska ge medlemmarna snabba svar och ökad tillgänglighet. Tanken är att medlemscentren ska avlasta ombudsmännen som ska få mer tid att möta medlemmar ute på arbetsplatserna.

FÖRTROENDEMANNAKLUBBAR:

■ Klubbarna bildas branschvis ute på arbetsplatserna. Det kan exempelvis vara en klubb som består av ställningsbyggare eller plåtslagare. Men det kan också handla om MB-ledamöter och lagbasar. Ordförande i förtroendemannaklubbar utgör i sin tur förtroendemannaråd.

MEDLEMSKRETS:

■ Dagens sektioner byter namn till medlemskretsar. Regionstyrelsen kan själva bestämma hur många medlemskretsar det ska finnas och om eventuella sammanslagningar mellan kretsarna.

Tanken är att ordförande i medlemskretsarna och förtroendemannarådet ska utgöra verksamhetsråd. Dessa ska i sin tur bland annat utse ledamöter till regionfullmäktige.

FOTNOT: DESSA ÄR FÖRSLAG. BESLUT FÄTTAS PÅ BYGGNADS FÖRBUNDSFULLMÄKTIGE DEN 13-14 JUNI.

► Liksom i flera andra regioner är Småland-Blekinge ett stort område med långa avstånd. Det blir därför långt att köra till regionstyrelsemöten, arbetsutskottsmöten och regionfullmäktige. I slutet av april blir det regionfullmäktige i Ricksta, som ligger mellan Jönköping och Växjö, under en hel dag.

– Vi blir 100 personer ungefär på regionfullmäktige. En del får långt att köra, 20–25 mil, och kommer säkert att tycka att det blir jobbigare, säger Lars Hildingsson.

Till regionstyrelsemötet i Växjö denna fredag har de förtroendevalda rest kors och tvärs över hela Småland och Blekinge för att delta i mötet. De har rest från Värnamo, Bräkne-Hoby i Blekinge, Färjestaden på Öland och Karlskrona i Blekinge. En av dem, Stefan Carlsson från Gränna, har kört cirka 20 mil för att vara med på mötet. Tidigare åkte han fyra mil till Jönköping.

– Det är stor skillnad avståndsmässigt. Men jag tror inte att vi ska behöva åka så mycket i framtiden. Det kommer nog att bli mycket videomöten i stället, säger Stefan Carlsson, en av de förtroendevalda.

INNE PÅ BYGGNADS förbunds kontor är både Johan Lindholm, vice ordförande, och Patrik Östberg, enhetschef för Medlemsenheten på Byggnads, optimistiska inför organisationsförändringarna. Trots att den nya organisationen är framtvingad av besparingar och kraftigt sjunkande medlemsiffror.

– Det blir mer Byggnads för pengarna, säger Patrik Östberg entusiastiskt.

Den nya organisationen kommer bland annat att vara uppbyggd kring medlemscenter, som på telefon ska ge medlemmar snabba svar och ökad tillgänglighet. Det kommer också att finnas förtroendemannaklubbar som bildas branschvis ute på arbetsplatserna, exempelvis en lagbas-grupp eller en vvs-grupp. Tanken är att de förtroendevalda får en viktig och central roll i organisationen.

– De förtroendevalda måste sätta på sig ledartröjan ute i produktion och vara Byggnads företrädare. En ombudsman kan inte vara överallt. Vi är inte starkare än den svagaste länken, säger Patrik Östberg.

Men är de förtroendevalda beredda att ta detta ansvar?

– De måste göra det. Det är en förutsättning. Vi har otroligt många förtroendevalda som gör ett bra jobb, men vi måste också kompetens- och vidareutbilda dem, säger Johan Lindholm, vice ordförande i Byggnads.

En nybildad medlemskrets i Småland-Blekinge är Byggnads Tranås, där Weine Carlsson är ordförande. ►

9: REGION VÄST

■ Slår ihop fyra avdelningar i Västra Götaland och Hallands län. Regionkontor i Göteborg och verksamhetskontor i Borås, Skövde, Trollhättan och Halmstad. Tre arbetsgrupper har bildats; en ordförandegrupp som har det övergripande ansvaret, en ekonomigrupp och en avtalsgrupp. Inga uppsägningar på gång just nu.

10: REGION SMÅLAND-BLEKINGE

■ Regionen bildades av avdelningarna Sydost, Kalmar och Jönköping den 1 januari 2011. Regionkontor är i Växjö. Verksamhetskontoren finns i Jönköping, Kalmar och Ronneby.

11: REGION SKÅNE*

■ Regionen bildas av avdelningarna Södra Skåne och Syd och hittills har man tillsatt tre arbetsgrupper inom ekonomi, demokrati och arbetsuppgifter. Är inte klar med namn eller var region- och verksamhetskontor ska ligga.

SÅ HÄR LÅNGT HAR MAN KOMMIT I DIN REGION

■ I Byggnads nya omorganisation slås 24 avdelningar ihop till elva regioner. Varje region kommer att innehålla ett huvudkontor, som kallas regionkontor, samt ett antal mindre kontor, verksamhetskontor.

1: REGION NORRBOTTEN

■ Regionen bildades den 1 januari 2011. Avdelningen Piteå-Skellefteå delades och Piteå bildade tillsammans med avdelningen Norrbotten, region Norrbotten. Regionkontoret är i Luleå och verksamhetskontoren i Piteå, Kalix, Gällivare och Kiruna.

2: REGION VÄSTERBOTTEN

■ Regionen bildades av att avdelningen Piteå-Skellefteå delades och Skellefteå bildade tillsammans med Umeå, region Västerbotten 1 januari 2011. Regionkontor är i Umeå och verksamhetskontor i Skellefteå.

3: REGION MELLERSTA NORRLAND*

■ Slår ihop avdelningarna Västernorrland och Jämtland-Härjedalen. Namnet är inte klart. Region- och verksamhetskontor i Sundsvall. Verksamhetskontor i Östersund och Örnsköldsvik. Ska under våren arbeta fram en ny struktur i organisationen, både vad det gäller demokrati och verksamhet.

4: REGION GÄVLE-DALA

■ Avdelningarna Gästrikland, Hälsingland och Dalarna slås ihop. Regionkontoret blir i Borlänge, verksamhetskontoren ska ligga i Söderhamn och Gävle. Två till tre pensionsavgångar kommer att minska personalstyrkan de närmaste åren. Tjänsterna återbesätts inte.

5: REGION MÄLARDALEN*

■ Bildas av avdelningarna Mälardalen och Uppland. Namnet är inte klart, ej heller var regionkontoret och verksamhetskontoren ska ligga. En styrgrupp och arbetsgrupper har bildats och tidsplanen följs. Inga planerade uppsägningar.

6: REGION STOCKHOLM

■ Regionkontoret ska ligga kvar i Solna och verksamhetskontoret i Visby (enligt förslag). Inga avdelningar slås ihop, däremot pågår nu bland annat diskussioner om hur stora medlemskretsarna ska vara och hur medlemskretsarna ska bli levande och aktiva. Inga uppsägningar på gång just nu.

7: REGION VÄSTRA SVEALAND/ÖREBRO-VÄRMLAND*

■ Avdelningarna Örebro och Värmland bildar region Västra Svealand eller Örebro-Värmland. Kongressförslaget är att regionkontoret ska ligga i Karlstad. Under hösten utses en interimstyrelse som ska jobba vid sidan av den nya styrelsen. Inga planerade uppsägningar, däremot naturliga avgångar som inte återbesätts.

8: REGION ÖST

■ Bildas av avdelningarna Öst och Linköping. Regionkontoret kommer troligtvis att ligga i Norrköping. Verksamhetskontoren ska ligga i Norrköping och Linköping. En styrgrupp har bildats som träffas kontinuerligt och man har gemensamma styrelsemöten. Allt går enligt tidsplanen.

• Regionnamn ej klart.

FÖR OSS HANDLAR KOMFORT OM RIKTIGT LUFTIGA MATERIAL. OCKSÅ.

Det är skillnad på skor och skor. Med rätt skor orkar du mer och mår bättre på jobbet – och får energi kvar till resten av livet.

Arbesko utvecklar skydds- och yrkesskor med extra mycket komfort. En komfort som märks, på jobbet och efteråt. Hemligheten är stabiliteten, de smarta funktionerna och ett långsiktigt fokus på att fötterna påverkar hur hela kroppen mår.

Arbesko 350 har ett högteknologiskt, ventilerande funktionsmaterial som både släpper in frisk luft och transporterar bort fukt och värme från foten.

Du kommer garanterat att märka skillnaden. Ha en skön dag på jobbet!

Arbesko 350

Lätt och luftig skyddsso med slitskydd på tån, mjukt spiktrampskydd, lätt aluminiumtåhätta och bekväm stötdämpning.

Ovandel: Fullnarvigt impregnerat skinn. Luftig Dynatec. Slitskydd på tån. Foder: Ventilerande Smartec® Air Plus.

Fotbädd: Bindsula med stålskena i hälften för stöd och stabilitet. Hel Pollyou® inläggsula. Energy Gel® för suverän stötupptagning. Mjukt spiktrampskydd.

Slitsula: Active Plus – mönstrad PU-sula med nitrilgummiklack ger bra fäste.

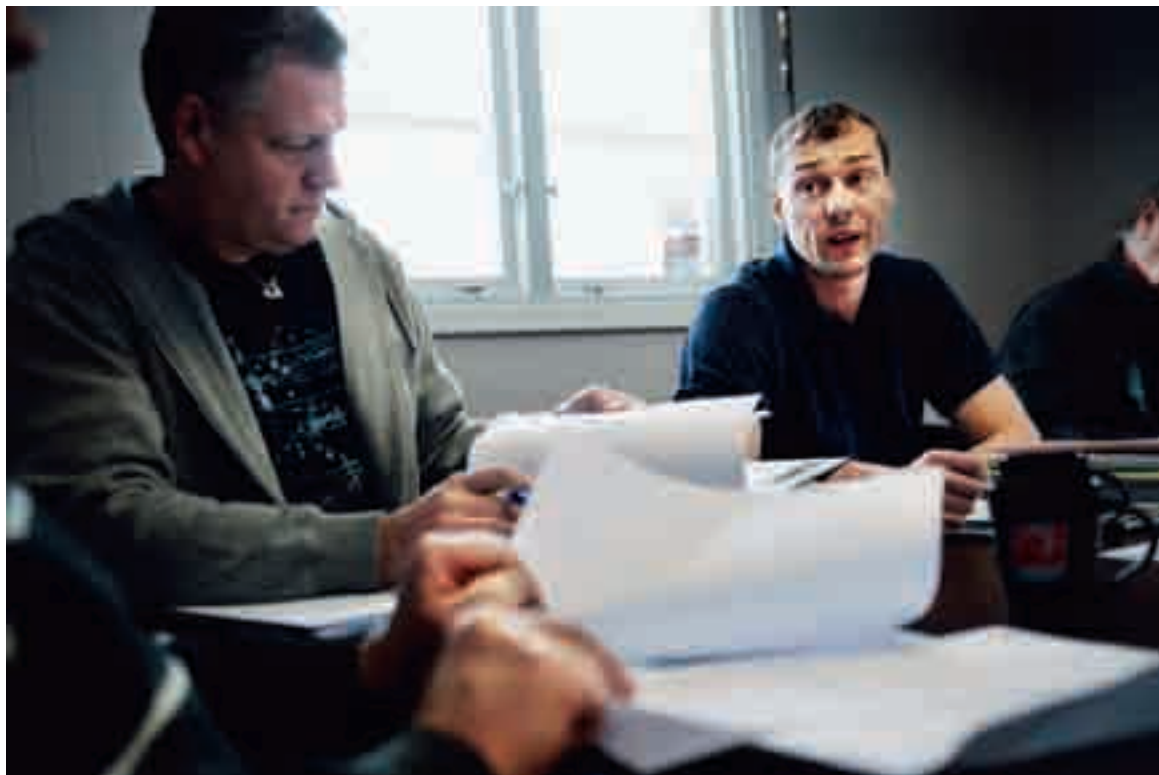
Läst: Mycket rymlig. Skyddsklass: EN ISO 20345, S1, P, SRA. Storlekar: 35–48.

Arbesko är ett svenskt familjeföretag med egen utveckling och tillverkning. Våra produkter finns hos återförsäljare över hela landet.

Tfn: 019-30 66 00 E-post: info@arbesko.se www.arbesko.se

Det sjunkande antalet medlemmar inom regionen Småland-Blekinge var en av punkterna som togs upp på regionstyrelsemötet. Morgan Nyberg (t v) är avtalsansvarig och Lars Hildingsson är ordförande i den nya regionen.

NÄTFRÅGAN

Vad tycker du om att din avdelning blir en region?

www.byggnadsarbetaren.se

▸ Han tycker att det är svårt att ha någon uppfattning om hur den nya organisationen kommer att fungera, men är skeptisk till hur fler ska bli fackligt aktiva.

– Tanken är ju att folk ska vara mer aktiva än tidigare i medlemskretsarna. Men många är så dåligt intresserade av fackliga frågor nuförtiden. Vi har svårt att få in folk i styrelsen, säger Weine Carlsson.

INNE I CENTRALA VÄXJÖ renoverar vvs-montörerna Andreas Danfelter, James Andersson och snickarna Tomas Nilsson och Erik Waern Arbetsförmedlingens lokaler. Ingen av dem tror att sammanslagningen av avdelningar kommer att påverka dem särskilt mycket.

– Det blir inte så stor skillnad. Vi ringer Dennis om det är några problem, säger vvs-montören James Persson.

De har ofta kontakt med ombudsmännen, Dennis Persson och Håkan Bellenby, inne på regionkontoret i Växjö, om de behöver hjälp i olika frågor.

Samtidigt är de medvetna om att de är privilegierade som bor i en stor stad. De som bor i småorter, långt från verksamhetskontoren, kanske inte får lika bra service.

– Det får ju inte bli så att man aldrig träffar en människa. Att man förlorar de personliga kontakterna, säger snickaren Erik Waern. ●

Forskaren varnar för stora avstånd

Sammanslagningen av avdelningar till regioner kan leda till avstånd både i hierarki och geografi. Det anser forskaren Christer Thörnqvist.

Christer Thörnqvist, forskare i arbetsvetenskap vid Linköpings universitet, förstår att Byggnads måste spara pengar, men ser också en viss fara med organisa-

tionsförändringen, om den går för långt.

– Det går bra så länge man skär i byråkratin. En kanslist kan sköta ekonomin för ett större område, men om man börjar skära i ombudsmännens verksamhet så är det livsfarligt.

Christer Thörnqvist tycker att man inte får sätta alltför stor tilltro till tekniska hjälpmedel. I slutändan måste det finnas

faktiska, fysiska människor att prata med.

– Det är viktigt att känna stödet när något är krångligt på jobbet. Man får inte tro att man kan lösa allt på telefon, utan att man måste kanske läsa dokument ihop, visa och peka på vissa formuleringar, säger han.

Faran med för stora geografiska områden är också att de företrädande och medlemmarna

tappar geisten, eftersom det blir opersonligare. Det kan bli avstånd både i hierarki och geografi.

– Man är hellre med i en lokalorganisation, där man pratar om konkreta saker som berör en själv, den egna arbetsplatsen och den egna kommunen. Men om mötena gäller hela Småland-Blekinge, så är det ganska liten chans att det handlar om saker som man är intresserad av, säger han.

Nyhet

CLICK & GO

Sätt samman ett eget 18 V-set

Kortare och mer kompakta
än alla andra i klassen

Skruvdragare
GSR 18 V-LI *dynamic*
Professional

Kompakt, stark motor och
växellåda, 0-500/1700 v/min,
67 Nm, L-BOXX, 2 x 3,0 Ah,
30 min-laddare.

Introduktionspris kr.:

3795:-

Inkl. moms 4743,75

Click
&
Go

1 Välj skruvdragare/
slagbormaskin

Bosch GSR 18 V-LI eller
Bosch GSB 18 V-LI Professional

2 Välj
verktyg

Följande maskiner,
ingår i kampanjen:

GDR 18 V-LI, GDS 18 V-LI,
GST 18 V-LI, GWS 18 V-LI,
GKS 18 V-LI, GSA 18 V-LI.

Alla maskiner levereras
i L-BOXX utan batterier.

3

L-BOXX®

Fritt val kr.:

1699:-

Inkl. moms 2123,75

Bosch ger dig det enklaste sättet att förvara
och transportera el-verktygen. Alla hant-
verkare, montörer, reparatörer m.m. kan
själv sätta samman ett 2-3-4 eller 5 pack
utifrån egna unika behov. En L-BOXX per
maskin medföljer.

Läs mera på: www.bosch-professional.se

Från proffs till proffs

BOSCH

Invented for life

HELT
NOJD

3

ÅRS
GARANTI
BOSCH

FLEXIBLE
POWER SYSTEM

”JAG FÅR STÄDA

BYGGELEVER KÄNNER SIG UTNYTTJADE I DET NYA ”LÄRLINGSFÖRSÖKET”

I höst sjösätts byggprogrammets särskilda lärlingsutbildning, där hälften av gymnasietiden utgörs av praktik. Men hur bra är egentligen företagen på att utbilda? Eleverna i det så kallade ”Lärlingsförsöket” är kritiska.

TEXT: NINA CHRISTENSEN FOTO: ANDRÉ DE LOISTED

NYTT PROGRAM

Bygg- och energiprogrammet ht 2011

- Mer tid kommer att ägnas åt yrkesämnen än vad som är fallet i dag.
- Ingen allmän högskolebehörighet. I dag ger bygg- och energiprogrammet allmän högskolebehörighet.
- Man kan välja så kallad gymnasial lärlingsutbildning, i stället för vanligt bygg- eller energiprogram. Inriktningen innebär att hälften av hela utbildningstiden sker ute i företag (ca 50 veckor).
- Traditionella bygg- och energiprogrammen finns kvar, med totalt 15 veckors praktik.

– **JAG FÅR BARA HÅLLA PÅ** med stambyten. Företaget har gjort fyra stambyten hittills. Jag får aldrig jobba med riktigt rörläggeri. Det enda jag fått göra är att sätta upp en duschblandare då och då, säger en elev som går andra året på Malmö Praktiska Gymnasium.

Malmö Praktiska Gymnasium är en av Baggium-koncernens 52 gymnasieskolor. Koncernen är den största aktören i det så kallade ”Lärlingsförsöket”. Lärlingsförsöket ligger till grund för några av de förändringar inom gymnasieskolan som införs nu, i stor skala, från och med hösten 2011. Bland annat kommer det att bli möjligt för skolorna att förlägga hälften av utbildningstiden ute i företag, som praktik. Denna nya inriktning kommer att kallas ”gymnasial lärling”.

Cirka 3 000 byggelever deltar i lärlingsförsöket just nu. I budgetpropositionen skriver regeringen att man under åren 2011–2014 vill satsa 794 miljoner kronor på att skapa 30 000 lärlingsplatser inom ramen för alla yrkesutbildningar i gymnasieskolan.

DET ÄR EN AV DE FÖRSTA, varma, vårdagarna i mars när Byggnadsarbetaren träffar vvs-klassen på Malmö Praktiska Gymnasium. Vi sitter i en skolsal intill verkstaden och pratar om deras erfarenheter av det så kallade lärlingsförsöket.

Eleverna skojar friskt med varandra och det går inte att ta fel på att det är ett glatt gäng ungdomar. Men samtidigt berättar de om ganska allvarliga saker: de vittnar om brister i utbildningen.

– Jag får jobba med att städa deras bilar, säger en av eleverna och ler lite snett. Jag skulle vilja ha mer tid i skolan och mindre praktik, högst tre dagars praktik under en tvåveckorsperiod, det skulle vara lagom.

Det finns fler elever som är tveksamma till upplägget av undervisningen. Även arbetsgivarorganisationerna i byggbranschen är fundersamma över hur utbildningen bedrivs ute i företagen. ▶

VVS-elever på Malmö Praktiska Gymnasium vill ha mer teoriundervisning inom ämnet rörläggeri i skolan än vad de

DERAS BILAR”

får i lärlingsförsöket. Från vänster Johan Schill, Alexander Andersson, Dennis Kardovik, Jens Schrevelius (halva ansiktet), André Nilsson och Leon Mattia.

Yrkesläraren Ola Nordin undervisar i rörläggeri på Malmö Praktiska Gymnasium.

” Jag tycker mest att de stora företagen utnyttjar oss.”

ELEV PÅ MALMÖ
PRAKTISKA GYMNASIUM

► – Vi har våra funderingar när det gäller kvaliteten på de nya lärlingsutbildningarna. Vi uppmanar också våra företag att vara försiktiga med att ta på sig uppdraget att utbilda gymnasieelever. Ofta vänder sig skolorna till företag som inte är med i Sveriges Byggindustrier. De tar emot elever i naiv tro att det är en lätt uppgift att utbilda. Det är en uppenbar risk att utbildningen i företagen inte blir fullvärdig. Och det är oerhört viktigt nu, att den nya inriktningen kvalitetssäkras av skolan, säger Lars Tullstedt, kompetensstrateg på Sveriges Byggindustrier.

MAN KAN FRÅGA SIG VAD det finns för utrymme för det klassiska byggprogrammet, när regeringen vill göra en så stor satsning på just gymnasiala lärlingsutbildningar inom byggområdet. För det traditionella bygg- och energiprogrammet kommer att finnas kvar, det har regeringen bestämt.

Enligt arbetsgivarna bör de nya gymnasiala lärlingsutbildningarna utvecklas så att de fungerar som ett komplement till de vanliga byggutbildningarna. Gymnasial lärling kan lämpa sig för vissa smala yrken, där det finns en uttalad brist på specialutbildade

yrkesarbetare. Exempelvis golv, glas, plåt, plattsättning.

– Men det förutsätter en fungerande samverkan med branschen och att skolorna är duktiga på att kvalitetssäkra utbildningen, säger Tullstedt.

Även Skolinspektionen höjer ett varnande finger. För ett halvår sedan gjorde inspektionen en studie där 39 gymnasier granskades. I samband med denna studie riktade Skolinspektionen hård kritik mot bland annat de traditionella byggutbildningarna. Det var den praktiska delen av utbildningarna som hade brister. Tre av fyra granskade skolor uppfyllde inte kraven, enligt utredarna. Många skolor nöjde sig med ”att få ut eleverna”. Eleverna glömdes bort under praktiken, yrkeslärarna släppte kontakten och betygen sattes på oklara grunder.

– Det är allvarligt, inte minst med tanke på att arbetsplatsförlagt lärande kommer att få ökad betydelse, konstaterade Sture Löf, utredare på Skolinspektionen, när utredningen släpptes.

Eleverna på vvs- och fastighetsprogrammet på Malmö Praktiska Gymnasium är överens om att de borde få lära sig mer om rörläggeri i skolan. Eftersom ►

Tappar behörighet till högskolan

Den som går bygg- eller energiprogrammet från och med i höst får ingen allmän behörighet till högskola.

Förändringen innebär att den som vill studera vidare måste komplettera sina betyg på egen hand, på komvux.

Men det nya antagningssystemet inom högskolan gör att det i praktiken blir mycket svårt att komma in på högskolan för dem som pluggat på komvux.

De placeras nämligen i en särskild kvotgrupp. Och denna kvotgrupp är mycket mindre i förhållande till antalet sökande, om man jämför med den så kallade direktgruppen, som består av dem som söker in på sina gymnasiebetyg.

MEN SVÅRIGHETERNA SLUTAR INTE med detta. Dessutom kommer de som kompletterat sina betyg på komvux att räknas in i samma grupp som studenter med högskolebehörighet och näst intill toppbetyg från gymnasiet, men som ändå valt att

komplettera (så kallad konkurrenskomplettering). Detta gör att antalet högskoleplatser i praktiken reduceras kraftigt.

BYGGNADS ÄR STARKT KRITISK TILL det nya systemet och menar att det låser in yrkeslever i en återvändsgränd. Byggprogrammet borde automatiskt ge allmän högskolebehörighet, anser Byggnads expert på yrkesutbildningsfrågor Christer Carlsson.

– Det är en rättvisefråga, att man ska ha möjlighet att gå vidare i livet, om man vill det. Det måste finnas karriärvägar i någon form även för våra medlemmar, liksom för folk i andra sektorer, säger Christer Carlsson.

Tomas Englund är professor i pedagogik vid universitetet i Örebro. Han är också kritisk till förändringen.

– Det är en förändring av skolsystemet som låser fast människor i sina sociala positioner. Ambitionen tycks vara att man vill dela in Sverige i tydligare klasser, säger han.

YRKESPROGRAM

Så får du behörighet till högskolan

■ Använd programför djupning och individuella valet till att läsa de kärnämneskurser som saknas på ditt yrkesprogram.

■ Läs in 100 poäng utökat program, de kurser som saknas för att få högskolebehörighet. Kurser utanför ordinarie program kan dock krocka med praktikperiod. Tala med rektorn.

NYHET!

BUILD 10 SNABBTORKANDE & LÄTTARBETAT

- Allround byggspackel
- För skikt på 1-50 mm
- Snabbtorkande
- Polymerförstärk

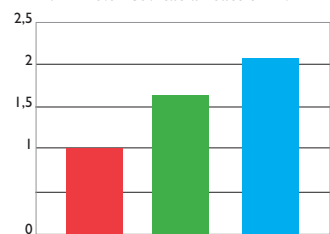
Kontakta Bostik för mer information, telefon 042-19 50 00.

Bostik

Bäst i krympningstest!

Resultat av krympningstest.
Build 10:s resultat är satt till 1.

Efter torkning och härdning hade Konkurrent 1 krympt strax över 50% mer än Build 10 och Konkurrent 2 mer än dubbelt så mycket som Build 10.

Eleverna beskriver vvs-praktiken ute i företagen som ett "lotteri". Det gäller att hamna hos en bra arbetsgivare som kan ge en mångsidig utbildning. Tobias Pihl, Douglas Malm, Andrée Nilsson och Leon Mattia kopplar av en stund innan de åker hem efter skoldagen.

- ▶ de är ute på praktik så mycket som hälften av skoltiden, så får de för lite yrketeori, tycker de.
 - Man vet ju ingenting när man kommer ut, utbrister en elev.

LÄRLINGSUTBILDNINGEN INOM vvs följer i stort sett samma kursplan som det traditionella energiprogrammet. Tanken är att företagen ska ge gymnasieeleverna samma utbildning, som eleverna får i skolan på de traditionella bygg- och energiprogrammen. På Baggium Praktiska i Malmö finns också en tydlig kursplan som ska följas under praktiken och på varje företag finns en handledare.

Tanken är god, men frågan är om det fungerar i praktiken.

Eleverna ger en bild av att det fungerar som ett lotteri: Man ska ha tur, turen att komma till en bra arbetsgivare.

- Jag tycker mest att de stora företagen utnyttjar oss, säger en av eleverna.

Detta verkar vara en ganska allmän uppfattning i gruppen.

- Jag har varit på praktik i två olika företag och nu är jag hos en enmansföretagare och då får jag lära mig mycket mer om jag jämför med den förra arbetsplatsen, säger en annan elev.

DET "LOTTERI" SOM ELEVERNA vittnar om, stämmer med den bild som ges i en studie som regeringen gjort av lärlingsförsöket. Kvaliteten på utbildningen står och faller med ambitionsnivån hos företag och handledare.

Enligt utredarna finns det också på vissa håll i skolorna en försiktighet och en "tacksamhet" över att företagen över huvud taget tar emot eleverna.

- Det är först i efterhand som man kan gå igenom och få en bild av hur heltäckande utbildning de fått i företagen, säger yrkesläraren Ola Nordin.

Ola Nordin är en engagerad lärare som gör regelbundna besök ute hos eleverna och diskuterar med

Man kan fråga sig hur branschen som helhet ska kunna lita på utbildningssystemet. Vilka kunskaper har egentligen eleverna, när de kommer ut från skolan?

handledarna. Men möjligheten att påverka detaljerna när det gäller utbildningen i företagen är begränsade.

– Man är hänvisad till deras goda vilja, säger han och slår ut med händerna.

Man skulle kunna hoppas att eleverna får byta arbetsgivare, i de fall företaget inte tar sitt utbildningsuppdrag på allvar. Men att få tag på ett nytt företag som vill ta emot elever är inte gjort i en handvändning, enligt lärarna på Baggium Praktiska i Malmö.

– Det är inte så vanligt med byten mellan företag, säger Ola Nordin.

RISKEN ÄR ATT DET BLIR ÄNNU svårare att byta företag i framtiden, om regeringen uppfyller målet om 30 000 nya praktikplatser. Då kan det plötsligt bli konkurrens – mellan skolorna – om praktikplatserna.

Men varför sjösätts då denna digra förändring av yrkesutbildningarna, när den praktiska utbildningen ute i företagen redan fått kritik, och när branschen är så tveksam?

En av orsakerna som man ofta hänvisar till är alla avhopp från gymnasiet. Skoltrötta elever ska få chansen att pröva sina vingar ute i företag i stället för att sitta i skolbänken.

Hur är det då med avhoppet från byggprogrammet och energiprogrammet?

Ja, om man studerar statistik från Skolverket får man en helt annan bild.

Två av hundra byggelever, avbryter studierna i årskurs ett. Detta är snittsiffran, om man studerar statistiken de tre senaste åren för byggprogrammet. Ännu färre elever hoppade av från energiprogrammets årskurs ett de tre senaste åren (1,6 procent).

Hur stora är då avhoppet från de nya lärlingsprogrammen?

Av de 764 elever som deltog i lärlingsförsöket hösten 2008 hade 10 procent hoppat av vårterminen 2009, enligt siffror från Skolverket.

Fler avhopp från lärlingsförsöket än från de traditionella byggprogrammen alltså.

Man kan fråga sig hur branschen som helhet ska kunna lita på utbildningssystemet. Vilka kunskaper har egentligen eleverna, när de kommer ut från skolan?

Svaret är troligen: Ingen vet, förutom det företag som utbildat gymnasielärlingen. ●

ROBUST SVENSK KVALITET

Craftline TopQ Flexkniv

Med tunnt böjbart blad

www.moraofsweden.se

Originallet sedan 1891

MORAKNIV®

MORAKNIV® är ett registrerat varumärke och har använts för knivar från Mora of Sweden, tidigare KJ Eriksson och Frosts Knivfabrik, sedan 1891. Köp originalet.

TÄVLING ▶

Fristads, Dorado S-612.

FINN FEM FEL och vinn nya arbets skor

■ Ta chansen och vinn ett par arbets skor från **Fristads, Dorado S-612**. Vi lottar ut fem vinnare bland dem som kan hitta fem fel i bilderna ovan. I den högra bilden ringar du in vilka detaljer som saknas. Klipp ut denna ruta och skicka till Byggnadsarbetaren, 106 32 Stockholm. Märk kuvertet Finn Fem Fel. Senast den 6 maj vill vi ha ditt bidrag.

NAMN: _____ SKOSTORLEK: _____
ADRESS: _____

Tävlingen sponsras av: **FRISTADS**

SPRUTBART TÄTSKIKT FÖR SNABBT OCH SÄKERT SKYDD

Bostiks sprutbara tätskiktssystem ger effektivitet - du får **upp till 75%**

kortare arbetstid och kan lättare räkna hem de stora objekten.

Det sprutbara tätskiktets konsistens är anpassat för sprutmaskiner.

Det ger ett säkert och godkänt fuktskydd.

Kontakta Bostik för mer information, telefon 042-19 50 00.

NYHET

Nya smartare assistenter!

Nu ingår surf i alla Telias nya jobbabonnement.

Telia
Jobbmobil Plus
399 kr
per månad
året ut.

Apple iPhone 4

TELIA

En iPhone i fickan laddad med företagsabonnement från Telia ger bra assistans i jobbet. Välj det abonnemang som passar just dig av Jobbmobil Mix, Plus eller Max, beroende på hur mycket du vill ska ingå i månadsavgiften. Vi har abonnemang som passar alla, och oavsett vilket du väljer ingår alltid mobilsurf. Rätt uppkopplad med rätt abonnemang i Sveriges bästa nät* talar för bättre affärer. Kampanjpriset på Telia Jobbmobil Plus gäller året ut.

Välkommen till Telias butiker, återförsäljare,
telia.se/kampanjer eller ring 90 400.

	ABONNEMANG	Bindningstid	Fast månadsavgift ABONNEMANG	Fast månadsavgift under bindningstiden TELEFON	TOTAL MÅNADS- AVGIFT	Kontant TELEFON	Engångsavgift ABONNEMANG
iPhone 4, 16 GB	Telia Jobbmobil Plus	24 mån	399 kr året ut därefter 529 kr/mån	120 kr	519 kr året ut därefter 649 kr/mån	0 kr	200 kr

* Enligt Svenskt Kvalitetsindex SKI. Erbjudandet gäller så långt lagret räcker, dock längst t.o.m 22/5 2011. Gäller vid nyteckning samt förlängning av bindningstid. Telia Jobbmobil Plus 399 kr/mån året ut vid 24 mån bindning, därefter 529 kr/mån bindningstiden ut, därefter 569 kr/mån. Engångsavgift 200 kr. Öppningsavgift 0 kr/samtal, 3500 samtalsminuter samt 500 SMS och 500 MMS ingår varje månad. Mobilsurf ingår med hastighet upp till 6 Mbit/s och 1 GB datamängd. IP-telefoni ingår inte. Alla priser exkl.moms, gäller inom Sverige. För mer information och villkor se telia.se/kampanjer.

Spänn magen – och

Ont i ryggen? I de flesta fall går det att göra mycket själv. Ortopeden Berndt Stenlund ger enkla råd för hur du kan slippa folksjukdomen ryggbesvär.

TEXT: MARGITE FRANSSON FOTO: PETER ÖNNESTAM, FOTOLIA

455 BYGGNADSARBETARE var sjukskrivna längre än 15 dagar för ryggbesvär under 2007. Men alla vet att ryggbesvär drabbar tusentals byggnadsarbetare. Värk i ryggen är ett ständigt gissel. Men det finns mycket du själv kan göra för att klara kroppen.

– Ofta kan man med enkla medel både förebygga ryggont och göra något åt det om man väl fått värk, säger ortopederna Berndt Stenlund. Han är före detta chef för CentralGalaxen, som arbetar med att förebygga skador i byggbranschen.

Att lyfta rätt är A och O.

– Det absolut viktigaste är att spänna magmusklerna när man lyfter. Jag har haft massor med byggnadsarbetare som kommit till mig med ryggont och som jag gett rådet att alltid lyfta med spända magmuskler. Sedan har de kommit tillbaka och sagt att ryggbesvären försvunnit, säger han.

Vitsen med att spänna magmusklerna är att man får ett stöd i kroppen och flyttar lyftpunkten framåt. Jobbar man på detta sätt blir vinsten också gratis träning för magen.

Andra enkla råd är att alltid vara uppvärmd vid lyft och alltid lyfta rakt

framför kroppen, aldrig i en vriden ställning.

Utöver rådet att lyfta rätt är Berndt Stenlund en varm förespråkare för vanlig träning. Både som skadeförebyggande och för dem som börjat få ont.

– Det räcker med att börja jympa, till exempel på Friskis och Svettis, ett par gånger i veckan för att bli bättre. Det ger en ökad rörlighet, koordination och kondition vilket är bra för ryggen. Rörlighet är otroligt viktigt. Stelhet gör att de rörliga lederna belastas mer, säger han.

DEN VANLIGASTE ryggåkomman bland byggnadsarbetare heter Lumbago. Det betyder kort och gott "ont i ryggen" på latin och är ett samlingsnamn för olika besvär i ländryggen. Det kan omfatta allt från lite ryggont då och då, till akut ryggskott och kronisk värk.

Besvären orsakas i flesta fall av att småleder i ländryggens kotor överbelastas, till exempel om man lyfter fel. Då spänner sig de omgivande musklerna för att hindra ännu mer smärta. Men samtidigt ger det i sig upphov till smärta och stelhet och det gör ont i ryggen.

ISCHIAS

■ En variant av det vanliga ryggonda är ischias, eller lumbago ischias. Då har man ont i ryggen men smärtan strålar också ut i ett ben. Det vanligaste är att detta är ett tecken på diskbräck.

■ Diskbräck uppstår då diskarna mellan ryggens kotor skadas, vilket kan leda till att den halvmjuka broskskivan tränger ut mellan kotorna och ger upphov till värk. I de flesta fall skrumprar diskbräcket sedan och värker avtar.

Berndt Stenlund varnar för en övertro på vila och läkarhjälp.

– Ryggskott kan man i regel bota själv. Man kan behöva vila i en till två dagar, men sedan behöver man röra sig och få upp rörligheten. Det är oftast farligare för ryggen att vara stilla.

LÄKARHJÄLP ELLER stötning av sjukgymnast kan man däremot behöva vid långvariga och återkommande ryggbesvär eller allvarliga akuta tillstånd.

Naturligtvis ska arbetsmiljön vara bra men rent generellt tycker han att byggnadsarbetare ska ta mer ansvar för sin egen hälsa.

– De flesta är duktiga på jobbet men inte på att sköta sin egen hälsa. Men det är viktigt att ta tag i detta med ryggproblem och börja göra det som är bra.

Arbetsmiljö och kraft – i ett paket

Wacker Neuson är din lösning – från små arbeten till tunga uppgifter

Kontakta oss på följande tel.nr:

Malmö 070-593 77 66 · Göteborg 070-593 77 88, Stockholm och norra Sverige 070-593 75 03 och 070-593 77 44

www.wackerneuson.com

WACKER NEUSON

skona ryggen

TÄNK PÅ DET HÄR NÄR DU SKA LYFTA

- I alla lägen före ett lyft. Börja med att spänna magmuskulerna.
- Laster du kan få in mellan knäna, typ i storlek som en drickaback, kan du lyfta med böjda knän.
- Större, bredare laster, dock max 20 kilo, lyfter man med raka knän och fäller i höfterna, som på bilden här.
- Ha alltid lasten så nära kroppen som möjligt.

Så gör du för att klara ryggen

PÅ JOBBET:

- Lyft alltid med spända magmuskler.
- Lyft alltid med tyngden rakt framför dig, aldrig med vriden rygg. Flytta i stället på fötterna.
- Värm upp inför tunga lyft.
- Klä på dig ordentligt på vintern. Kroppen ska vara varm när man lyfter.
- Böj knäna vid lyft av mindre föremål, men aldrig vid lyft av stora, skrymmande. Då ska man lyfta med raka knän, fälla i höfterna och spänna magmuskulerna. Grundregeln är att det du kan få in mellan knäna, typ en drickaback, kan du lyfta med böjda knän.
- Använd arbetsrotation för att få variation i rörelserna.

Träna rörlighet.

PÅ FRITIDEN:

- Träna koordination, rörlighet och kondition. Det räcker med att gå i väg ett par gånger i veckan och träna i en grupp. Håll det enkelt så att det blir av.
- Om du är överviktig. Gå ner i vikt.
- Sluta röka, eftersom rökning hämmar cirkulationen i musklerna.

Välj Maeda för:

- kostnadseffektiva lyft
- säkra lyft
- miljövänliga lyft
- lyft i trånga utrymmen

Låt oss berätta hur!

Telefon 031-80 70 00 info@kranlyft.com www.maedacranes.com

Supersmarta grejer i Malmö

KENNETH PETTERSON

Vattenfelsbrytaren monteras intill vattenmätaren och stänger av tillförseln om en läcka skulle uppstå.

droppande kranar eller rinnande toalettstolar.

Vattenfelsbrytaren monteras intill vattenmätaren eller så tidigt som möjligt på inkommande vattenledning. Ett membran registrerar normalt vattentryck och om trycket i ledningen sjunker, till exempel genom läckage,

Malmö har fått tillbaka sin byggmässa. Här fanns flera intressanta grejer för vvs-montörer och andra hantverkare.

Bygg- och vvs-mässan i Baltiska Hallen pågick under två dagar och hade cirka 2 600 besökare. En av flera intressanta nyheter var en läsbar verktygslåda som tagits fram av vvs-montören Anders Lundkvist. Lådan är tillverkad av stålplåt och svår att bryta upp. Den saknar fasta handtag och är också svår att flytta.

- Jag tröttnade på att bli av med verktygen, berättar Anders Lundkvist, som driver rörfirman ABC-rör i Solentuna norr om Stockholm.

Han har 16 anställda och 14 firmabilar som är fyllda med verktyg och maskiner även nattetid. Efter ett halvdussin inbrott, som varje gång kostade honom 35 000 kronor, trots att han har försäkringar, byggde han en prototyp till lådan.

ATT HELT SKYDDA SIG mot inbrott är näst intill omöjligt, men man kan göra det svårare.

- Även om bilarna är larmade så hinner tjuvarna plocka åt sig några dyrbara maskiner och försvinna. De krossar en ruta och öppnar dörren och hinner plocka på sig maskiner och försvinna medan larmet tjuvar.

Försäkringsbolagen har tuffa avskrivningskrav, därför blir ersättningen låg.

En servicebil kan innehålla verktyg och maskiner värda uppemot 40 000

kronor. Mer än varannan hantverkare har någon gång under de senaste två åren blivit av med dyrbara verktyg, enligt försäkringsbolagen.

Rexbox, som den läsbara verktygslådan kallas, är tillverkad av 2 mm stålplåt. Olastad väger den 24-55 kilo beroende på storlek.

Lådan bultas fast i bilens golv eller förankras med kedjor i fasta fästpunkter i bilens lastutrymme. Kedjorna hakas i lådan i två kryssliknande urtag i lådans front.

Lådans lock har överhäng, som på en skokartong. När locket stängs så blockeras även fästena för kedjorna. Låset är inbyggt i lådans lock och ersätter lösa hänglås. Runt låset sitter en ring av stålplåt som försvårar uppbrytningsförsök.

JORDFELSBRYTARE känner de flesta till. Det är ett elektroniskt instrument som känner av minsta fel i elnätet och direkt bryter strömmen vid skada - till exempel om man råkar borra i en elkabel.

Vattenfelsbrytaren fungerar enligt samma princip. Brytaren stänger av inkommande vatten om det skulle uppstå någon läcka - till exempel

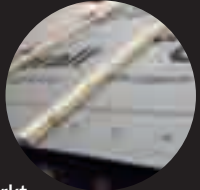
PETTERSONS PRYLAR

Tipsa mig!

08-728 4970
k.p@byggnadsarbetaren.se
Grejer&grepp på nätet:
www.byggnadsarbetaren.se

LÄTTARE PAPP FÖR TAKLÄGGARE

■ Från Finland kommer en ny takpapp som ersätter asfaltpapp. Takpappen är tunn som papper och innehåller varken bitumen (asfalt) eller asbest. Vikten är endast 0,2 kilo per kvadratmeter, en tiondel av vad vanlig asfaltpapp väger. Pappen består av fem tunna skikt: rivstarkt nät, halkskydd samt tre lager av vattentätt membran.

NYTT FLEXIBELT RÖRSTÖD

■ Justerbart rörstöd, här i en prototyp av plåt. Stödet är v-format och består av två delar som regleras i sidled för att få önskad lutning på röret, till exempel vid läggning av avloppsrör. Rörstödet, då tillverkat i plast, kommer snart ut på marknaden.

...dar tyven förväntar
...na verktyg.
...ne än i en vanlig
...r Polen.

ledande
...tag ger dig e
...on direkt om i
...monterat
...xx.

aktiveras en magnetventil som stänger av inkommande vatten. Vattenfelsbrytaren har utvecklats av en vvs-montör i företaget Leakomatic i Mariehamn på Åland.

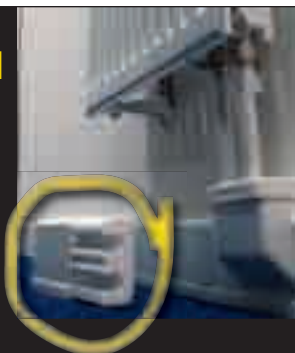
Fler grejer från mässan ser ni nedan.

KENNETH PETTERSON

Anders Lundkvist tröttnade på dyra verktygsstöder. Han byggde en låsbar verktygslåda som är svår att bryta sig in i.

SOCKELN GÖMMER RÖREN

■ Isolerad rörsockel. Används vid installation av värmerör, till exempel vid ombyggnad från direktverkande elvärme till vattenburen värme där nya rör dras i befintliga bostäder. Döljer värmerören utan att skada tapeter och målning. Sockeln består av en kärna av cellplast för rören. Installationen täcks med ett löstagbart plasthölje.

En nordisk lokalpatriot.

BIG-GRUPPEN är nordens ledande fristående bygg- och industriedja och är leverantör av verktyg, maskiner, skydd och förnödenheter till proffsmarknaden.

Vi finns representerade från Finnmark i norra Norge till Skåne i södra Sverige.

Vår styrka är lokalt engagemang och hög kompetens i kombination med BIG-gruppens stordriftfördelar med starka leverantörsavtal, koncept, IT-lösningar, logistik och import.

Vi erbjuder såväl lokala företag som riks- och nordiska kunder branschens största urval av kvalitetsprodukter och olika tjänster.

HELLY HANSEN
workwear

Think BIG. Hos oss hittar du Helly Hansens funktionella och högkvalitativa underställ, regn- och yrkeskläder.

B I G
GRUPPEN

Sverige

Eskilstuna IP Industripartner Gislaved Emil P Gävle Maskin & Verktyg Göteborg/Hisings Backa Prevx Göteborg/Sisjön Prevx Götene Movab Halmstad IMAB Helsingborg IMAB Jönköping Sohlbergs Kalmar Lundgrens Järn Karlshamn Hjelmbergs Järn Ljungby Sohlbergs Malmö Prevx Skene Skene Järn Skövde Bygg & Industripartner Skaraborg AB Stockholm/Bromma Flinks Järn Stockholm/Globen Flinks Järn Stockholm/Hornsberg Flinks Järn Stockholm/Solna Lundqvist Maskin & Verktyg Stockholm/Sätra Flinks Järn Stockholm/Vällingby Toolcom Uppsala Maskin & Verktyg Vimmerby Albins Växjö Stål & Verktyg Örebro Skydd & Verktyg i Örebro

Norge

Albert E Olsen - Tromsø Maskinforretning - Quale - Tingstad - Industrisenteret - Kyvik Industrivarehuset

www.big-gruppen.com

tips för att maxa

Har du börjat planera din semester än? Med rätt kunskap och lite flexibilitet kan du resa till reapris. Här får du tips som kapar priset på din semester. **TEXT:** NINA CHRISTENSEN

”Kolla priser på resor mitt i veckan, de är ofta lägre. Du kan spara flera tusen genom att byta avresedatum.”

TRODDE DU ATT DU SPARADE pengar genom att välja charter, när du ska åka till Medelhavet på solsemester? Då trodde du fel, speciellt om du tänker resa med hela familjen. Genom att själv boka resa och hotell/lägenhet, kan du spara många tusenlappar. Särskilt fördelaktigt är det för familjer, eftersom man oftast betalar ett helhetspris för lägenheten, oavsett hur många man är. Här är 7 tips som kapar priset:

1. PRÖVA ANDRA BOENDEN

Billigaste alternativet om ni är en hel familj eller en grupp kompisar – är att hyra en lägenhet eller ett hus och bo bland lokalbefolkningen. Det blir oftast billigare än hotell. www.homeaway.com är en bra sajt för detta. Lägenheterna finns i både storstäder och på charterresmålen. Vår och höst är högsäsong i storstäderna medan vintermånaderna innebär betydligt lägre priser. Sydeuropa i augusti bör du undvika, om du vill bo billigt.

2. SÖK FLYG HOS OLIKA FLYGSÖKARE

Priset kan variera en hel del mellan olika flygsökare på nätet. Prova olika datum. Kolla priser på resor mitt

i veckan, de är ofta lägre. Du kan spara flera tusen genom att byta avresedatum. Billigaste flygavgångarna hittar du på metasöksajter (t ex kelkoo.se, allaflygbiljetter.se, skyscanner.net... men det finns många fler.)

3. BESÖK BOLAGENS EGNA WEBBPLATSER

De flesta bokningssajter lovar att de har nätets lägsta priser. Det är praktiskt taget aldrig sant. Vill du flyga med något lågprisbolag kan du inte, med vissa undantag, boka från en allmän flygboknings-sajt, utan måste gå in på respektive bolag och kolla priser. (Kolla norwegian.no, wizzair.com, easyjet.com, men det finns fler.)

4. VÄLJ RÄTT TID

Du som väljer att resa billigt på egen hand måste boka din resa i god tid. Undvik att flyga ut på fredagar och hem på söndagar eftersom ”alla” vill resa då. Ju längre tid före resan man bokar, desto billigare.

Det motsatta gäller emellertid för ”sista minuten-charter”. Sista minutenresorna är billigast precis före och efter sommarlov, veckorna för jul och i slutet av januari.

FOTOLIA

5. BOKA HOTELL

Använd bara större och välkända resesajter som har hotell som en volymprodukt. Då slipper du oroa dig för att bli lurad och kan lita på att priserna är konkurrenskraftiga. Bo på hotell i storstäder över lördag-söndag, då är det billigare eftersom affärsresenärerna har åkt hem då.

När du hittat ett ställe du gillar, gå in på hotellets egen webbplats. Ännu bättre är det att ringa direkt, och ska du bo mer än fyra nätter bör du be om rabatt.

6. BOKA FLYG

Ange rätt antal personer. En del bolag har rabatter när fler reser, så ange rätt antal när du söker om ni är fler än två. Prova också enkelresor. Två enkelresor med olika flygbolag kan vara billigare än en tur/returbiljett med samma flygbolag. Eller acceptera en mellanlandning med flygbyte, det kan oftast kapa priset.

7. TA TÅGET

90 dagar före tågets avgångsdatum släpper SJ sina billigaste biljetter. Om du vill resa till norra Frankrike, Tyskland, Belgien eller Holland, kan du ta nattåg från Köpenhamn, och komma ganska långt söderut medan du sover – ett smart och miljövänligt sätt att resa på.

KÄLLOR: Reseguiden, Vagabond, Expressen Resor, Resekoll.se, DN resor, SJ.

Lite snack. Mycket verkstad

BIG-GRUPPEN är nordens ledande fristående bygg- och industriedja och är leverantör av verktyg, maskiner, skydd och förnödenheter till proffsmarknaden.

Vi finns representerade från Finnmark i norra Norge till Skåne i södra Sverige.

Vår styrka är lokalt engagemang och hög kompetens i kombination med BIG-gruppens stordriftfördelar med starka leverantörsavtal, koncept, IT-lösningar, logistik och import.

Vi erbjuder såväl lokala företag som riks- och nordiska kunder branschens största urval av kvalitetsprodukter och olika tjänster.

BOSCH

Think BIG. Hos oss hittar du Bosch innovativa och världsledande kvalitetsprodukter.

B I G
GRUPPEN

Sverige

Eskilstuna IP Industripartner Gislaved Emil P Gävle Maskin & Verktyg Göteborg/Hisings Backa Prevx Göteborg/Sisjön Prevx Götene Movab Halmstad IMAB Helsingborg IMAB Jönköping Sohlbergs Kalmar Lundgrens Järn Karlshamn Hjelmerbergs Järn Ljungby Sohlbergs Malmö Prevx Skene Skene Järn Skövde Bygg & Industripartner Skaraborg AB Stockholm/Bromma Flinks Järn Stockholm/Globen Flinks Järn Stockholm/Hornsberg Flinks Järn Stockholm/Solna Lundqvist Maskin & Verktyg Stockholm/Sätra Flinks Järn Stockholm/Vällingby Toolcom Uppsala Maskin & Verktyg Vimmerby Albins Växjö Stål & Verktyg Örebro Skydd & Verktyg i Örebro

Norge

Albert E Olsen - Tromsø Maskinforretning - Quale - Tingstad - Industriserteret - Kyvik Industrivarehuset

www.big-gruppen.com

Liten skärm med ett imponerande djup

NINTENDO 3DS

Nintendo har dominerat portabelt spelande sedan 80-talets Game-boy. På senare år har smarta mobiltelefoner ritat om den bärbara spelmarknaden, men Nintendos nya 3DS har ett ess i rockärmen. Den övre av maskinens två skärmar visar spelen i äkta 3D – utan bökiga 3D-glasögon.

Djupet i skärmen imponerar, men en spelmaskin är aldrig bättre än sina spel och än så länge saknas fullträffarna till 3DS.

I väntan på att spelbiblioteket växer kan man med gott samvete fortsätta att spela på föregångaren NDS.

3D-funktionen. Djupet i bilden övertygar i det här lättsamma flygspelet för spelare i alla åldrar.

Splinter Cell 3D

UBISOFT

ACTION Superagenten Sam Fischer gör en stapplande 3D-debut.

Spelet innehåller allt som fansen förväntar sig, men grafiken är bedräglig och kontrollerna är hopplösa. Undvik.

Pilotwings Resort

NINTENDO

FLYG Inte det bästa 3DS-spelet, men solklart den bästa demonstrationen av

PES 2011 3D

KONAMI

SPORT Hyggligt Pro Evolution Soccer som inte riktigt kan mäta sig med de förfinade konsolversionerna men som är outhärligt för alla som vill ha en snabb fotbollsfix i fickformat.

ERIK COSTOULAS

SAGT & HÖRT

"Det är Champions League, kvartsfinaler, i veckan. Folke, 7 år, älskar fotbollskvällar, samlingen kring burken. Han släpar fram en saccosäck, en kudde, ett tacke, han hämtar lite att dricka och lite att äta – och spelar DS."

JOHAN CRONEMAN I DN.

Exakt en månad kvar till Elitloppet. Hög tid att boka in sig.

"Min pappa har alltid älskat hårdrock och hans största idoler är Iron Maiden. Han blev nästan chockad när jag berättade. Men jag har lovat att jag ska ta lite bilder."

AMARANTHES SÅNGERSKA ELIZE RYD OM ATT VARA FÖRBANDTILL IRON MAIDEN.

BÖCKER

Bli med sommarstuga

ULRIKA HJALMARSON NEIDEMAN & STINA NÄSLUND (Norstedts)

INSTRUKTION En läcker och vackert illustrerad bok att drömma till – men också påminnas om att äga ett hus är att alltid ha jobb som väntar. Men först: hur gör jag med juridiken, hur skriver jag kontrakt, och behövs besiktning? Ska jag stänga av vattenledningen eller låta elvärmen stå på? Hur är det med skadedjuren? Och hur gör jag när slakten väljer in?

Boken ger svar. Mer än så här behöver du knappast veta innan du köper drömtorpet. Resten lär du dig som nybliven stugägare.

KP

MUSIK

Amaranthe

"AMARANTHE"

SCHLAGER METAL Debutgrupp som beskriver sin musik som melodisk death metal. Det är ingen bra beskrivning. Visst kan Andy Sölveström growla och tanken är att det ska kontrastera mot Elize Ryds metalsopran. Men redan vid första genomlysningen är det svårt att inte tänka att det här känns som gjort för schlagerfestivalen. Särskilt på "100 000 Lightyears" får man feta Bobby Ljunggrenvibbar. Inte bra, inte bra alls. Inte ens ni som gillar Evanescence kommer att gilla det här.

JS

UR BYGGNADSARBETAREN, NR 3, 1983:

NILS-BERTIL ANDERSSON

INBLICK information från ditt fackförbund

NR 6 REDAKTÖR: HUMLA EINARSDÓTTIR ADRESS: BYGGNADS, 106 32 STOCKHOLM
E-POST HUMLA.EINARSDOTTIR@BYGGNADS.SE TEL: 08-728 48 34 WWW.BYGGNADS.SE

Grattis!

... Sevdin Bizat som vann en Iphone 4!

Sevdin Bizat vann Byggnads spel "Bygg för livet" som pågått på Byggnads hemsida sedan oktober förra året. Sevdin vann överlägset med över 170 000 fler poäng än den som kom tvåa.

Byggnads 2: e förbundsordförande Johan Lindholm lämnade över förstapriset, en Iphone 4, till en mycket glad Sevdin som spelat flera gånger sedan Bygg för livet-spelet startade.

– Jag har vunnit biocheckar tidigare, men det är Iphone 4 som jag har siktat på, säger Sevdin som jobbat som rörläggare sedan fyra år tillbaka och trivs väldigt bra med det.

Sevdin har varit medlem i Byggnads sedan han började arbeta och tycker det är självklart.

– Det är tryggt att vara med i facket om det skulle hända något, säger Sevdin och tackar för sin Iphone 4.

Bo på vackra Rönneberga Kursgård i sommar

När konferenssäsongen är slut och semestertiderna börjar finns boende på Rönneberga för dig som besöker Stockholm.

Under tiden 3 juli–7 augusti, 2011 kan du bo till förmånliga priser i en vacker och trivsamt miljö med skärgården som närmsta granne. De flesta rummen har en fantastisk utsikt över Stockholms inlopp.

Bad och storstad i ett

Som sommargäst har du tillgång

till Rönnebergas fina fotbollsplan och tennisplan.

Det finns även ett barnvänligt bad kallat Fågelö Udde du kan promenera till bara någon kilometer bort. Möjligheterna är många.

Det är en halvtimmes resa med buss och tunnelbana in till Stockholm city. Busshållplatsen ligger 500 meter från dörren. Efter en upplevelserik dag i storstaden kan du koppla av i vår avstressande miljö och bekväma rum.

Ta med egna lakan och hand-

dukar. Matsalen är stängd så det är självhushåll som gäller.

Priser

- Enkelrum 300 kr per person och natt.
- Dubbelrum 600 kr per natt för två personer.
- 1-rumslägenhet, en vecka från söndag till söndag för 2 975 kr.
- 3-rumslägenhet, en vecka från söndag till söndag för 3 975 kr.

**Gå in och boka på www.ronneberga.se.
Eller ring 08-446 78 00.**

Hallå? Vi saknar mejladresser och mobilnummer till våra medlemmar! Mejl in dina kontaktuppgifter till din avdelning eller till info@byggknads.se.

Autogiro

Betalar du medlemsavgift via autogiro måste pengar finnas på ditt konto senast den 26 maj.

A-kassan

Ersättning från A-kassan betalas ut den 29 april samt den 5, 12 och den 19 maj.

VISA SOLIDARITET! Stöd Byggnads insamling mot prostatacancer!

- Sms:a BYGGNADS till **72988**, så bidrar du med **50** kronor till Mustaschkampen och Byggnads egen insamling
- Skänk en gåva direkt till Byggnads insamling på www.cancerfonden.se
- Skänk en gåva via plusgirot **90 1986-0**, ange Byggnads mot Prostatacancer, så läggs den på Byggnads egen insamling

Cancerfonden

Vill du veta mer om Byggnads samarbete med Cancerfonden?
Gå in på www.byggnads.se

MÖTEN & SÅNT

SVENSKA BYGGNADSRARBETAREFÖRBUNDET, 106 32 STOCKHOLM
BESÖKSADRESS: HAGAGATAN 2, STOCKHOLM, TEL: 08-728 48 00

Byggnads Norrbotten

Nygatan 3, Luleå

Tfn 0920-940 80

Fax 0920-948 79

norrboten@byggnads.se

Medlemskrets Arjeplog: möte torsdag 12 maj kl. 17.00, ABF-lokalen

Byggnads Region Småland-Blekinge

Rådjursvägen 1, Växjö

Tfn 0470-75 35 30

Fax 0470-202 19

smaland-blekinge@byggnads.se

Medlemskrets 36, Tranås: möte tisdag 10 maj 17.30. Vi startar med golf och därefter möte. Kaffe serveras. Anmälan till Ulf-Göran 070-609 32 83 eller Weine 070-667 51 82.

Avd 2, Byggnads Södra Skåne

Scheelegatan 27, Malmö

Tfn 040-669 78 00

Fax 040-97 46 30

sodraskane@byggnads.se

Pensionärsklubben: möte tisdag 17 maj kl. 13.00 i Teater Augusten, Augustenborgsgatan 10. Kaffe och kaka serveras. Tag gärna med respektive. Välkomna! Tel. Sven Persson 070-297 21 31.

SEKTIONERNA 1, 2, 3, 4 och

Ungdomar. alla Trä, Betong, Mur, Glas, Platt, Anlägg, Maskin, Ställning, VVS, Kyl, Vent och Plåt i Malmö är bjudna till blivande medlemskrets Malmös Fackträff den 17 maj kl. 16.45-ca 18.45 i Byggnads Lada, Emilistorpsgatan 12 (bakom kontoret). Nygrillat serveras till livemusik med Pontus Stenqvist samt ståupp-komikern Nisse Lind. Anmäl ditt deltagande senast den 6 maj till växeln 040-669 78 00.

Sektion 5 Svedala: sektionmöte tisdag 17 maj kl. 18.30 Folkets Hus, Svedala. Ämne: Aktuell information. Mat och kaffe serveras. Magnus Alm 0708-19 03 45 / alm79@telia.com.

Sektion 7 Vellinge + S-klubben:

sektionmöte måndag 16 maj kl. 18.00, Folkets Hus, Vellinge
Ämne: Aktuell info + information från kommunen. Vi bjuder på mat Dick Stenberg 0705-43 21 40 / dick.stenberg@telia.com.

Sektion 9 Dalby: medlemsmöte torsdag 19 maj kl 17.30, Vevrehem-mets rest, Sandg 3, Veberöd. Vi bjuder på ärtsoppa, pannkakor och kaffe, Välkomna! Ämne: Öppet medlemsmöte.

Daniel Ekdahl 0733-62 76 25 / ekdahl_jr@hotmail.com.

Sektion 10 Eslöv: sektionmöte onsdag 18 maj kl. 17.00, Dastrum, Eslöv

Ämne: Nya organisatinen inom Byggnads, sektion 10s framtid
Anmälan senast måndag 16 maj till Robin Norrman 0736-22 92 21 / robbOn87@hotmail.com.

Sektion 17 Skurup: sektionmöte torsdag 19 maj kl. 18.00, Folkets Hus, Skurup. Ämne: Aktuell information, Krister Persson medverkar. Ni som önskar mat anmäler det till Peter Olsson 0411-417 23 0702-85 97 01 / pinolsson@hotmail.com eller Curt Carlsson 0411-423 81 senast den 17 maj.

Sektionerna 15 Simrishamn, 16 Sjöbo, 17 Skurup, 18 Tomelilla och 19 Ystad: Gemensam busstur till Tyskland lördag 28 maj. Avresa sker mellan 06.00 och 7.15. Mötet hålls på bussen. Ämne: Aktuell information samt samman-slagningen. Egenavgift 200 kr. Respektive är välkomna mot en avgift på ca 550 kr. Anmälan till avdelningen 040-669 78 00. Mer information fås efter anmälan. Vid frågor kontakta Roland Wiking, 0708-100 798.

Avd 12, Bygg 12:an

Olof Palmes Plats 1,

413 04 Göteborg

Tfn 031-774 33 00

Fax 031-774 33 77

bygg12an@byggnads.se

Sektion 1 Centrum: sektionmöte onsdag 11 maj kl. 17, AFIGs lokaler på Järntorget 7, vån 5 (dörr till vänster om ”nya” Dubliners)

Sektion 2 Sydost: sektionmöte torsdag 12 maj kl. 17.00, Mölndals Folkets hus, lokal Viran,

Sektion 3 Nord: sektionmöte måndag den 9 maj kl. 18.00, Rest Tre Kockar. Gäst: Tomas Emanuelsson

Byggnads fackklubb i NCC: klubbmöte onsdag 4 maj kl. 16.30. Arbetsplats Rågården, Gunnilse. Gäster AMF Pension och Jack Rolka.

Avd 18, Byggnads Örebro

Riagatan 51, 702 02 Örebro

Tfn 010-601 10 18

Fax 010-601 12 19

orebro@byggnads.se

Kumla: sektionmöte torsdag 3 maj kl. 18.00. Speedway, Sannahed.

Hallsberg: sektionmöte torsdag 12 maj kl 18.00. Bangolf Mosås.

Lindesberg: sektionmöte måndag 16 maj kl. 19.00. Folkets hus.

Degerfors: sektionmöte torsdag 19 maj kl. 18.30. Inbjuden till Karlskoga.

Hällefors: sektionmöte torsdag 19 maj kl 18,00. Hällefors Herrgård.

Karlskoga: sektionmöte torsdag 19 maj kl. 18.30. Exp. Karlskoga.

Avd 25, Byggnads Uppland

Portalgatan 32, Uppsala

Tfn 018-19 45 00

Fax 018-19 45 01

uppland@byggnads.se

Sektion 05: medlemsmöte torsdag 12 maj kl 19.00, Gästis i Tierp.

Sektion 03: medlemsmöte onsdag 11 maj kl 19.00, Folkets Hus i Hallstavik. Tema: Avtal.

Sektion 04: medlemsmöte onsdag 10 maj kl 19.00, Folkets Hus i Norrtälje.

Rörklubben: möte fredag 20 maj kl. 17.00, Portalgatan 32 i Uppsala. Bowling. Anmälan till Tomas

Hellsberg 018-19 45 23 krävs och är bindande!

Avd 29, Bygg 29:an Värmland

Posthornsgatan 8, Karlstad

Tfn 054-87 58 00, 054-83 47 42

bygg29an@byggnads.se

Sektion 10 Kristinehamn: båttur i skärgården onsdag 18 maj kl. 17.00. Anmälan till Thomas 070-624 81 33.

Avd 30, Byggnads Dalarna

Wallingatan 15, Borlänge

Tfn 0243-678 75, 0243-824 88

dalarna@byggnads.se

Sektion 1 Avesta: sektionmöte onsdag 11 maj kl. 19.00, IF Metall-huset i Avesta.

Sektion 2 Borlänge: sektionmöte tisdag 10 maj kl. 17.00, Byggnads kontor i Borlänge.

Sektion 3 Falun: sektionmöte tisdag 17 maj kl. 17.00, Folkets Hus i Falun.

Sektion 4 Gagnef: sektionmöte torsdag 19 maj kl. 19.00 Lindbergs-hallen i Djourås.

Sektion 7 Leksand: sektionmöte måndag 9 maj kl. 19.00, Moskogen Htl & Konferens i Leksand.

Sektion 9 Ludvika: sektionmöte torsdag 12 maj kl. 18.30, Folkets Hus, Ludvika.

Sektion 11 Malung: sektionmöte torsdag 19 maj kl. 18.00, Mime's Bowlingcenter i Malung.

Sektion 12 Mora: sektionmöte onsdag 18 maj kl. 18.30, Hotell Mora-Parken.

Sektion 13 Rättvik: sektionmöte torsdag 12 maj kl. 18.30, Classic Car Center, Rättvik.

Sektion 14 Smedjebacken: sektionmöte torsdag 12 maj kl. 19.00, Fritidsgården Morgårdshammar.

Sektion 17 Vansbro: sektionmöte torsdag 5 maj kl. 18.30, ABF-lokalen i Vansbro.

Sektion 18 Älvdalen: sektionmöte torsdag 12 maj kl. 19.00, Hotell Älvdalen.

SISTA ORDET

VARFÖR STÄLLS INGA KRAV?

I SVERIGE GENOMFÖRS varje år offentliga upphandlingar för över 150 miljarder kronor. Det är således oerhört stora belopp det handlar om och som vi medborgare är med och finansierar via skattsedeln. För mig är det självklart att när våra skattepengar används så ska det också ställas krav på att de som vinner upphandlingarna också står för vettiga arbetsvillkor. Så är tyvärr inte fallet.

LO har i en rapport gjort en genomlysning av tre stora infrastrukturprojekt i Sverige; Citytunneln i Malmö, Norra Länken och Citybanan i Stockholm. LO:s rapport visar att Trafikverket vid upphandlingarna av dessa infrastrukturprojekt i huvudsak lägger tonvikt på lägsta pris.

ENLIGT POLSK LAGSTIFTNING är löntagaren och inte arbetsgivaren som står för de sociala avgifterna. Det innebär att en polsk arbetare som exempelvis tjänar 160 kronor i timmen ska betala 21,5 procent i sociala avgifter till polska myndigheter. Enligt svenska regler är det arbetsgivaren som utöver lönen på 160 kronor får betala sociala avgifter på drygt 31 procent. Konsekvensen blir att även om en polsk och en svensk byggnadsarbetare har samma lön så blir den svenske arbetaren drygt 31 procent dyrare.

”Sverige utmärker sig bland länder inom EU genom att inte ställa krav på vettiga anställningsvillkor.”

Resultatet har blivit att en mycket stor andel av yrkesarbetarna på de stora infrastrukturprojekten i Sverige har arbetsvillkor som strider mot både lagar och kollektivavtal. Rapporten visar också att byggnadsarbetarnas arbetsgivare systematiskt undanhåller inkomster från skatter och avgifter.

SAMTIDIGT VISAR LO: s undersökning att stora offentliga beställare, som Trafikverket, aktivt söker utländska entreprenörer utan att sätta tydliga gränser för hur dessa ska förhålla sig till det regelverk med kollektivavtal och lagstiftning som är en förutsättning för den svenska modellen. Rapporten visar att det snarare är regel än undantag att arbetstiderna går långt över det tillåtna, att anställningskontrakten är korta och kan sägas upp på dagen, att övertidsarbete sker utan ersättning och att olyckstalen ligger långt över genomsnittet.

Svenska institutet för europeiska

studier konstaterar i en rapport att Sverige utmärker sig bland länder inom EU genom att inte ställa krav på vettiga anställningsvillkor vid upphandling.

I DANMARK KRÄVER myndigheterna att leverantören betalar lön enligt kollektivavtal och i Finland föreskrivs i upphandlingslagen att minimivillkor i kollektivavtal ska följas för att få upphandlingen. Varför ska Sverige vara sämst i klassen?

Vi vet att den svenska modellen har stort stöd i Sverige. Det finns ingen anledning att låta miljarder av våra skattepengar gå till upphandlingar där människor utnyttjas genom sämre villkor. Det är därför hög tid att regeringen i lagen om offentlig upphandling tydliggör att villkor motsvarande kollektivavtalsvillkor ska ställas vid offentlig upphandling.

HANS TILLY
förbundsordförande

TELEFON 08-728 48 10
MOBIL 070-552 67 40
E-POST hans.tilly
@byggnads.se

TILLY TYCKER TILL ...

...OM BYGGLÄRLINGAR

Siffror visar att övertiden inom byggbranschen ökar. Kanske dags att anställa de 7000 lärlingar som går utan jobb ...

...OM VÅREN

Nu har solen återvänt och det anas en vår i luften, äntligen!

...OM BYGGNADS INFLYTANDE

Ska byggnadsarbetarna ha inflytande i framtiden – som de flesta medlemmar vill – måste det till en skärpning. Dags att delta i utbildningar och medverka i det fackliga och politiska arbetet!

Posttidning B

Postens returadress
Byggnadsarbetaren
106 32 Stockholm

Adressändring för
medlem i Byggnads
Kontakta förbundets
lokala avdelning

Övriga adressändringar
EDB Kundtjänst
171 79 Solna
Tel: 010-588 48 08
Fax: 010-588 78 40
E-post: prenumeration@edb.com

- vi serverar
hantverkare!

Transportkärror

Winbag

Karmskruv

Windowwip, pivafönsterlyft

Fogfolie

Adjufix

Bottningslist

Fogmassor

Winfix monteringsverktyg

Winfix lyft- och bärhandtag

Drevning

Goda råd, kunskap, instruktioner

Klossar och kilar

Expanderande fogband

Spaltventiler

MONTERA FÖNSTER? VI HAR ALLT! (utom fönstret)

Behöver du infästningar, smarta monteringshjälpmedel och material för fogning och drevning? **Vi har allt du behöver för alla typer av vägg- och fasadmaterial!**

Är du osäker på hur man utför en anslutning på rätt sätt? Ring oss, vi hjälper dig!

I vårt sortiment hittar du

- Ventiler
- Tällister
- Beslag
- Fogmassor
- Kitt
- Fogband
- Verktyg
- Maskiner
- Slipmaterial
- Bygg-avskärmning
- Arbetsmiljö
- Utbildning
- Instruktioner

Beställ innan lunch så skickar vi varorna samma dag!

LEIF ARVIDSSON AB

MULLSJÖ Huvudkontor Lager
Tel 0392-360 10
Box 90, 565 22 MULLSJÖ

BROMMA Yrkesbutik Kontor
Tel 08-26 52 10
Ranhammarsv 4, 168 67 BROMMA

GÖTEBORG Säljare
Tel 031-711 66 90

BESÖK BUTIKEN PÅ NÄTET - www.leifarvidsson.se

BESTÄLL
KATALOG
16

BESTÄLL NYA KATALOG 16 PÅ
0392-360 10 ELLER GÅ IN PÅ
www.leifarvidsson.se